

U 33/2026 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om den 28:e ordningens bolagsregelverk (EU Inc.)

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen Europeiska kommissionens förslag av den 18 mars 2026 till Europaparlamentets och rådets förordning om den 28:e ordningens bolagsregelverk (EU Inc.) (COM (2026) 321 final) samt en promemoria om förslaget.

Helsingfors den 28 maj 2026

Justitieminister Leena Meri

Lagstiftningsråd Juha Jokinen

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING OM DEN 28:E ORDNINGENS BOLAGSREGELVERK (EU INC.)**1 Bakgrund**

Bakgrunden till kommissionens förslag är Enrico Lettas rapport från våren 2024 och Mario Draghis rapport från hösten 2024 samt EU:s högsta lednings åtagande att förbättra EU:s konkurrenskraft i förhållande till internationella konkurrenter. Den centrala slutsatsen i rapporterna var att EU på ett avgörande sätt släpar efter exempelvis USA:s och Kinas ekonomiska utveckling och konkurrenskraft. I rapporterna ansågs en orsak vara att medlemsstaternas företagslagar avviker från varandra, vilket bedömdes försvåra gränsöverskridande affärsverksamhet, tillgång till finansiering och tillväxtmöjligheter för företag inom EU. I Lettas och Draghis rapporter föreslås en ändring av den i princip nationella regleringen av företagsverksamheten. Det är fråga om att företagen i stället för nationella bestämmelser uteslutande eller åtminstone i huvudsak ska ha möjlighet att följa endast EU-rättsakter.

Europeiska kommissionen informerade i meddelandet om en konkurrenskraftskompass för EU av den 29 januari 2025 (COM(2025) 30 final), meddelandet om en spar- och investeringsunion av den 19 mars 2026 (COM(2025) 124 final), meddelandet om strategin för den inre marknaden av den 21 maj 2025 (COM(2025) 500 final), meddelandet om EU:s strategi för uppstarts företag och expanderande företag av den 28 maj 2025 (COM(2025) 270 final) och kommissionens arbetsprogram för 2026 (COM (2025) 870 final) om att kommissionen i början av 2026 lägger fram ett förslag till en ny bolagsform på EU-nivå som bygger på EU-reglering (det så kallade 28:e regelverket).

Frågan behandlades i det så kallade högnivåforumet (eng. High-Level Forum on Justice for Growth) i juni, oktober och november 2025. Forumets slutsatser har sammanställts och publicerats den 18 november 2025 (på engelska, tillgängliga på adressen https://commission.europa.eu/high-level-fora-justice-growth-and-future-eu-criminal-justice_en, hämtat den 18 mars 2026) samt två gånger vid möten i rådets arbetsgrupp för bolagsrätt hösten 2025. Efter mötena har statsrådet försökt påverka innehållet i kommissionens egentliga förslag innan kommissionen lagt fram förslaget.

Europeiska rådet uppmanade i sina slutsatser kommissionen att i linje med de respektive befogenheterna enligt fördragen utan dröjsmål föreslå en frivillig 28:e bolagsrättslig ordning som gör det möjligt för innovativa företag att expandera (den 23 oktober 2025). Europaparlamentet har också lagt fram ett eget initiativ i frågan (P10_TA(2026)0002, den 20 januari 2026).

Kommissionen lade den 18 mars 2026 fram ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om den 28:e ordningens bolagsregelverk (EU Inc.) (COM(2026) 321 final). Förkortningen Inc. hänvisar till det engelska ordet för att grunda ett bolag, incorporate. Förslaget till förordning är en central del av kommissionens konkurrenskraftsagenda och ett första steg mot ett enhetligt rättssystem för företag på EU-nivå. Förslaget riktar sig särskilt till små och medelstora uppstarts företag och expanderande företag (eng. start-up and scale-up companies). Förslaget baserar sig på frivillig, enkel och flexibel reglering samt på digitala

verksamhetsförutsättningar. Syftet är att skapa ett alternativ till befintliga nationella bolagsformer som är öppet för alla företag.

Den 18 mars 2026 utfärdade kommissionen också en rekommendation om definitionen av innovativa företag, innovativa uppstarts företag och innovativa expanderande företag (C(2026) 1800 final). I vissa materiella artiklar i förslaget till förordning om EU Inc. hänvisas till definitionen av ett innovativt EU Inc.-uppstarts företag.

Samtidigt lade kommissionen fram ett meddelande (COM(2026) 320 final) om andra framtida förslag och önskemål om åtgärder från medlemsstaternas sida i anslutning till det 28:e regelverket.

I Europeiska rådets slutsatser av den 19 mars 2026 uppmanas till en snabb behandling av lagstiftningsförslaget om det 28:e regelverket och till att nå en överenskommelse före utgången av 2026. Därmed inleddes behandlingen av förslaget i rådets arbetsgrupp för bolagsrätt den 23 mars 2026.

2 Förslagets syfte

Syftet med kommissionens förslag är att i medlemsstaternas lagstiftning skapa en ny bolagsform på EU-nivå som är frivillig för företag att använda och som existerar parallellt med de nationella bolagsformerna.

Kommissionens mål är att inom EU:s bolagsrätt bemöta de utmaningar som andra viktiga marknadsområden har skapat, göra företagsklimatet i EU mer konkurrenskraftigt och produktivt samt minska de ytterligare krav som beror på skillnader i lagstiftningen i olika medlemsstater och hindren för gränsöverskridande verksamhet. Genom förslaget skapas förutsättningar för att inledande av företagsverksamhet, ansökan om och erhållande av finansiering samt gränsöverskridande affärsverksamhet ska vara smidiga för företag i ett tidigt skede av verksamheten. På så sätt uppmuntras företag att starta och expandera sin verksamhet inom EU. Under förutsättning att de europeiska företagen och investerarna bedömer att den slutliga förordningen efter förhandlingarna är tillräckligt välfungerande och tryggande för att tillgodose deras praktiska behov och att företagsformens nyttjandegrad blir tillräckligt hög, kan förordningen indirekt också bidra till att stödja målen för spar- och investeringsunionen.

Enligt kommissionen kräver många förfaranden kopplade till företagsverksamhet för närvarande manuellt pappersarbete, personliga möten och onödig dokumentation. I förslaget försöker man lösa dessa problem bland annat genom att föreskriva om användningen av digitala verktyg och förfaranden i företag och hos myndigheter i Europa.

Enligt kommissionen är förslagets övergripande mål att stärka EU-företagens, medlemsstaternas och EU:s ekonomi. Nya företag som utnyttjar moderna digitala möjligheter kan betraktas som en allt viktigare faktor för ekonomisk tillväxt inom EU.

3 Förslagets huvudsakliga innehåll

3.1 Förslag till förordning

Allmänt

Förslaget till förordning innehåller i huvudsak sedvanliga bolagsrättsliga bestämmelser som finns i bland annat aktiebolagslagen (624/2006) och handelsregisterlagen (564/2023) i Finland.

I förslaget till förordning finns dock åtminstone inga uttryckliga och heltäckande bestämmelser om exempelvis likställighet bland aktieägare, förbud mot att ge otillbörlig fördel (jfr 1 kap. 7 § samt 5 kap. 13 § och 29 § 3 mom. i aktiebolagslagen) eller den allmänna principen om bestämmelsernas dispositiva karaktär (1 kap. 9 § i aktiebolagslagen). Dessutom förefaller enskilda bestämmelser i förslaget till förordning i praktiken vara strängare än bestämmelserna i aktiebolagslagen. En närmare bedömning av dessa punkter görs nedan.

Allmänna bestämmelser (kapitel I)

I kapitel 1 i förslaget till förordning avgränsas förslagets innehåll (artikel 1) samt huvuddragen i den harmoniserade EU-aktiebolagsformen (EU Inc.) (artiklarna 3 och 9).

Enligt artikel 1 i förslaget strävar man efter att uppnå målen genom att skapa en harmoniserad bolagsform för aktiebolag med begränsat ansvar (EU Inc.-bolag, nedan även EU-aktiebolag), som ingår i varje medlemsstats rättsordning; införa ett centralt EU-gränssnitt (nedan det centrala EU-gränssnittet) baserat på företagsregistrens sammankopplingsystem (eng. Business Register Interconnection System, Bris) för registrering av EU-aktiebolag och för dessa bolags ingivande av information och handlingar; införa åtgärder för att minska hindren för användning och godtagande av handlingar och information om EU-aktiebolag (bland annat engångsprincipen för ingivande av handlingar, eng. once only submission) samt minska den administrativa bördan för registreringsförfaranden och andra förfaranden som omfattas av förordningen under företagets hela livscykel (inklusive investeringar); undanröja hinder för finansiering av EU-aktiebolag och investeringar i sådana bolag; harmonisera vissa aspekter av insolvensförfaranden som är tillämpliga på särskilda kategorier av företag med bolagsformen EU Inc.; samt förbjuda vissa diskriminerande åtgärder mot EU Inc.-bolag med säte i en annan medlemsstat.

Förslaget innehåller 30 definitioner som används på annat håll i förslaget till förordning (artikel 2). Dessutom innehåller artikel 88 en hänvisning till kommissionens rekommendation om definition av innovativa expanderande företag, som inkluderar bland annat föreningar som bedriver ekonomisk verksamhet. Dessa rekommendationer från kommissionen styr tillämpningsområdet för kapitel X i förslaget till förordning.

Enligt artikel 3 i förslaget ska ett EU-aktiebolag ha bland annat följande centrala egenskaper: en aktieägare ska inte vara ansvarig för bolagets skyldigheter, bolaget ska vara en juridisk person, bolaget ska ha en europeisk unik identifieringskod (EUID) som tilldelas vid registreringen. Dessutom ska ett EU-aktiebolag enligt artikel 9.1 ha sitt stadgeenliga (registrerade) säte samt sin centrala förvaltning eller sitt huvudkontor i EU. I detta avseende gäller det att beakta att aktiebolagslagen i Finland inte begränsar var den centrala förvaltningen eller huvudkontoret är belägna.

Enligt förslaget ska EU-aktiebolag i första hand regleras av den tillämpliga förordningen och av sin bolagsordning, som ska vara förenlig med förordningen. Frågor som inte omfattas av denna förordning eller av bolagsordningen ska regleras av den lagstiftning som är tillämplig på den relevanta nationella bolagsformen. Enligt kommissionen avser detta endast bolagsrättsliga bestämmelser. Medlemsstaterna ska ange den relevanta nationella bolagsform vars bestämmelser är tillämpliga på EU-aktiebolag (artikel 4.1–4.3). I Finland skulle dessa bestämmelser inkludera åtminstone aktiebolagslagens paragrafer om privata aktiebolag.

Ett EU-aktiebolag ska registreras i handelsregistret i den medlemsstat som valts för dess registrerade säte. Bolaget förvärvat status som juridisk person den dag det registreras i handelsregistret. Om handlingar har utförts i ett bolags namn före dess registrering och bolaget inte övertar de skyldigheter som följer av dessa handlingar efter registreringen, ska de fysiska

och juridiska personer som utfört dessa handlingar vara solidariskt ansvariga för dem utan begränsningar, om inte annat överenskommit (artikel 5.1 och 5.2). I aktiebolagslagen övergår förpliktelser orsakade av en åtgärd som har vidtagits efter undertecknandet av avtalet om bolagsbildning eller av en i avtalet angiven åtgärd som har vidtagits högst ett år före undertecknandet av avtalet automatiskt på bolaget (2 kap. 9 § 1 mom. och 10 § 2 mom.).

Artikel 6 i förslaget till förordning innehåller grundläggande bestämmelser om ett EU-aktiebolags och dess filials namn och dess ändamålsenlighet. Enligt punkt 1 a ska EU-aktiebolagets namn följas av beteckningen ”EU Inc.”. Enligt punkt 4 får medlemsstaterna inte tillämpa regler som på ett otillbörligt sätt inkräktar på den lagliga registreringen och användningen av namnet inom hela EU.

I artikel 7 och i bilagan till förslaget till förordning föreskrivs om minimiinnehållet i och formen på ett EU-aktiebolags bolagsordning. Bolagsordningen ska vara i digital form och maskinläsbar och ska lagra information som strukturerade data (3 punkten). Bolagsordningen ska upprättas på minst ett av de officiella språken i registreringsmedlemsstaten och på ett språk som är brukligt i internationella affärs- och finanssketsar, i praktiken på engelska. Bolagsordningen ska vara tillgänglig för allmänheten (4 punkten). När ett EU-aktiebolag antar en standardiserad bolagsordning som avses i artikel 8 och i bilagan till förslaget ska det eller de officiella språken i medlemsstaten och engelskan ha samma rättsverkan i fråga om språkversionerna. När ett EU-aktiebolag antar en icke-standardiserad bolagsordning ska det eller de officiella språken i registreringsmedlemsstaten ha företräde i händelse av bristande överensstämmelse mellan språkversionerna. Trots detta föreslås det dock att ett EU-aktiebolag i andra fall än den standardiserade bolagsordningen ska vara ansvarigt för skador som åsamkats tredje part som handlat i god tro och förlitat sig på en felaktig, ofullständig eller vilseledande version av den icke-standardiserade bolagsordningen på engelska. Aktiebolagslagen innehåller inte motsvarande bestämmelser om formen på uppgifterna i bolagsordningen, användningen av engelska, språkets rättsverkan eller skadestånd som är knutet till bolagsordningens form.

EU-mallarna för en standardiserad bolagsordning ska enligt förslaget kunna användas när ett EU-aktiebolag bildas. Mallarna ska kunna användas via det centrala EU-gränssnittet eller via handelsregister i en medlemsstat. Om EU-mallarna används ska alla krav på att bolagsordningen upprättas i form av officiellt bestyrkta handlingar i enlighet med nationell lagstiftning anses vara uppfyllda (artikel 8.1 och 8.2).

Dessutom innehåller kapitlet tvingande bestämmelser om ordnande av e-tjänster (artikel 10), ordnande av fjärrbetalningstjänster (artikel 11) och arbetstagarrepresentation (artikel 12). I 10 § i företags- och organisationsdatalagen (244/2001) föreskrivs om anmälan av uppgifter om aktiebolag i e-tjänsten. Däremot finns det inga motsvarande bestämmelser om ordnande av fjärrbetalningstjänster eller arbetstagarrepresentation i aktiebolagslagen.

Centralt EU-gränssnitt, bildande och ingivande av information om EU-aktiebolag (kapitel II)

Kapitel 2 gäller det centrala EU-gränssnittet, bildande av och ingivande av information om EU-aktiebolag till handelsregistret och tillhörande förfaranden.

Bestämmelser om ett harmoniserat digitalt ansökningsformulär för bildande av ett EU-aktiebolag finns i artikel 13 i förslaget till förordning. Formuläret ska vara helt digitalt, maskinläsbart och samla information som strukturerade data. Formuläret ska innehålla tillräckliga uppgifter för att registrera bolaget, utfärda skatteregistreringsnummer och registrera verkligt huvudmannaskap. De presumtiva styrelseledamöterna ska underteckna ansökningsformuläret och den åtföljande bolagsordningen med hjälp av de elektroniska

identifieringstjänster och betrodda tjänster som avses i den så kallade eIDAS-förordningen (Europaparlamentets och rådets förordning nr 910/2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG). Styrelseledamöterna ska lämna sitt samtycke till att bli styrelseledamöter, erkänna sina skyldigheter och ange om de är medvetna om några omständigheter som skulle kunna leda till diskvalificering i registreringsmedlemsstaten. Om ett bolag registreras med hjälp av det påskyndade förfarande som avses i artikel 16 ska det centrala EU-gränssnittet användas för att kontrollera eventuella konflikter mellan bolagsnamnet och EU-varumärken eller nationella varumärken. Medlemsstaterna ska se till att motsvarande kontroll görs även när ett annat förfarande än det påskyndade förfarandet används. I artikeln föreslås dessutom att samma tekniska sammankoppling kan användas i samband med behandlingen av ansökan om varumärke.

Till den förebyggande kontroll av bolagsordningen och ändringar i den som avses i artikel 14 i förslaget till förordning hör att bekräfta att bolagsordningen uppfyller de formella krav som anges i förordningen, att det obligatoriska minimiinnehållet i enlighet med bilaga till förordningen ingår i bolagsordningen, att bolagets namn och föremålet för dess verksamhet uppfyller kraven enligt förordningen, att de sökande har nödvändig rättskapacitet och har rätt att företräda bolaget samt att aktiekapitalet har erlagts i enlighet med förordningen.

Bestämmelser om det centrala EU-gränssnittet finns i artikel 15 i förslaget till förordning. Kommissionen ska inrätta ett centralt EU-gränssnitt som en del av Bris och koppla EU-gränssnittet till Bris. Bestämmelser om Bris finns i direktiv (EU) 2017/1132. Både etablerings- och ändringsanmälningar kan göras via det centrala EU-gränssnittet. Det centrala EU-gränssnittet överför inte registreringsbehörigheten till EU-nivå. Det centrala EU-gränssnittet ska lämna in en ansökan som lämnats via gränssnittet tillsammans med bifogade handlingar till företagsregistret i den medlemsstat där bolaget registreras. Det centrala EU-gränssnittet gör det möjligt att följa hur registreringen framskrider. Det centrala EU-gränssnittet ska tillhandahålla information om registrering av immateriella rättigheter.

I artikel 16 i förslaget till förordning föreskrivs om ett påskyndat förfarande för bildande av ett EU-aktiebolag när bolaget bildas via det centrala EU-gränssnittet och EU-mallar som avses i artikel 8 används för att upprätta en standardiserad bolagsordning. Medlemsstaterna ska säkerställa att ett EU-aktiebolag i detta fall registreras inom 48 timmar från det att ansökningsformuläret och EU-mallarna enligt förslaget till förordning har lämnats in. Handläggningsavgiften får då vara högst 100 euro. Artikel 17 gäller bildandet av ett EU-aktiebolag via det centrala EU-gränssnittet utan att använda EU-mallar. Registreringen av bolaget ska i detta fall slutföras inom fem arbetsdagar efter inlämnandet av ansökningsformuläret och bolagsordningen. I artikel 18 föreskrivs om bildande av ett EU-aktiebolag via ett nationellt företagsregister. Ett EU-aktiebolag ska i detta fall registreras med iakttagande av bestämmelserna i artiklarna 16 och 17.

Enligt artikel 19 i förslaget till förordning är det möjligt för ett EU-aktiebolag eller ett bolag som avses i bilagorna till direktiv (EU) 2017/1132 att bilda ett EU-aktiebolag som dotterbolag antingen via det centrala EU-gränssnittet eller via ett nationellt företagsregister. Uppgifter om det stiftande bolaget ska hämtas från Bris.

Enligt artikel 20 skulle handelsregistret efter det att ett EU-aktiebolag har registrerats eller dess uppgifter har ändrats lämna uppgifterna om EU-aktiebolaget till skattemyndigheterna, socialförsäkringsmyndigheterna och registret över verkligt huvudmannaskap. EU-aktiebolaget skulle beviljas skatteregistreringsnummer digitalt utan dröjsmål och i regel utan separat ansökan.

Enligt artikel 20 i förslaget till förordning införs en så kallad engångsprincip, enligt vilken företagsuppgifter som en gång registrerats i handelsregistret ska vara tillgängliga för bland annat berörda skattemyndigheter, såsom den myndighet som för mervärdesskatteregistret, utan separata ansökningar till dessa myndigheter. Ett EU-aktiebolag ska digitalt och utan dröjsmål erhålla ett eventuellt skatteregistreringsnummer och registreringsnummer för mervärdesskatt. De behöriga myndigheterna i en medlemsstat kan kräva ytterligare uppgifter av EU-aktiebolagen endast om dessa uppgifter inte är tillgängliga någon annanstans och om uppgifterna är absolut nödvändiga för att ett registreringsnummer för mervärdesskatt ska kunna utfärdas. Uppgifterna om ett EU-aktiebolag ska också lämnas till den myndighet som för registret över verkligt huvudmannaskap, som i Finland är Patent- och registerstyrelsen.

Förhållandet till lagstiftningen om skatteregistreringar, såsom mervärdesskatteregistreringen, förblir öppet i förslaget till förordning. Rådets direktiv 2006/112/EG om ett gemensamt system för mervärdesskatt (mervärdesskattedirektivet), som har verkställts genom mervärdesskattelagen (1501/1993), innehåller bestämmelser som är bindande för Finland. I mervärdesskattedirektivet föreskrivs på ett sätt som binder medlemsstaterna om skattebasen och de tillämpliga skattesatserna. Mervärdesskattedirektivet innehåller dessutom bestämmelser om bland annat vem som är skattskyldig, när skyldigheten att anmäla sig till mervärdesskatteregistret uppkommer och under vilka förutsättningar registreringsnummer för mervärdesskatt beviljas. En förutsättning för alla aktörer som vill tas upp i mervärdesskatteregistret är att de bedriver skattepliktig affärsverksamhet. Registreringsnumret för mervärdesskatt utfärdas av den nationella skattemyndigheten, i Finland Skatteförvaltningen.

Artikel 21 i förslaget till förordning gäller skapande av ett EU-aktiebolag genom inhemska och gränsöverskridande ombildningar (flyttningar av säte), fusioner eller delningar. Enligt förslaget får ett inhemskt företagsarrangemang göras endast om två år har förflutit sedan bolagen registrerades eller om de två första årsredovisningarna redan har godkänts för bolagen. Enligt förslaget tillämpas på gränsöverskridande företagsarrangemang direktiv (EU) 2017/1132 i fråga om bolag som motsvarar aktiebolag. Ett EU-aktiebolag får också på nytt omvandlas till ett bolag som motsvarar ett nationellt aktiebolag i den medlemsstat där EU-aktiebolaget är registrerat; ett sådant beslut får dock inte fattas förrän två år har förflutit sedan dess registrering eller innan dess två första årsredovisningar har godkänts.

Enligt artikel 22 i förslaget till förordning ska de personer som ska bli styrelseledamöter i ett EU-aktiebolag förklara huruvida de är medvetna om några omständigheter som skulle kunna leda till diskvalificering i den berörda medlemsstaten. En person som är diskvalificerad i en medlemsstat får inte agera som styrelseledamot i ett EU-aktiebolag i en annan medlemsstat. Medlemsstaterna ska säkerställa att de har bestämmelser om att ta i beaktande diskvalificering av styrelseledamöter över gränserna och att information kan utbytas i enlighet med direktiv (EU) 2017/1132.

I artikel 23 i förslaget till förordning föreskrivs att alla handlingar och information som inges via det centrala EU-gränssnittet ska undertecknas med hjälp av betrodda tjänster enligt eIDAS-förordningen eller med underskriftsfunktionen för den europeiska företagsplånboken, om en sådan används. Detta gäller bland annat bolagets formulär för ingivande, resolutioner av bolagets organ samt de ansvariga personernas förklaringar. I Finlands nationella bolagslagstiftning föreskrivs det för närvarande inte om undertecknande av organens resolutioner med en godkänd elektronisk underskrift. Enligt artikel 24 kan ett EU-aktiebolag bemyndiga en person att handla för dess räkning via det centrala EU-gränssnittet med användning av en digital EU-fullmakt.

Tillgång till och gränsöverskridande användning av information om EU-aktiebolag (kapitel III)

Kapitel 3 ska enligt förslaget till förordning gälla att göra information om EU-aktiebolag tillgänglig och använda informationen i gränsöverskridande situationer.

Artikel 25 i förslaget till förordning gäller handlingar och information om EU-aktiebolag som ska göras tillgängliga. Registreringsstatens handelsregister ska offentliggöra bland annat EU-aktiebolagets namn och juridiska form, säte och eventuella elektroniska kontaktinformation, föremålet för bolagets verksamhet uttryckt i Nace-kod, bolagsordningen med språkversioner och konsoliderade ändringar. Dessutom ska information om ansvariga personer, redovisningshandlingar och information om aktieägaren offentliggöras, om det är fråga om ett enmansbolag. Myndigheters beslut som gäller bolaget och som påverkar handelsregisteruppgifterna, ändringar i bolagets rättsliga ställning, bolagets EUID samt information om filialer som är registrerade i andra medlemsstater ska likaså offentliggöras. Kravet på offentliggörande gäller också beslut om att frångå kravet på en expertrapport om placeringar som görs med apportegendom. Dessutom föreskrivs om maskinläsbarhet, bestyrkande och handlingars förenlighet med den europeiska digitala identitetsplånboken. Den information och de handlingar om ett EU-aktiebolag som gjorts tillgängliga i företagsregistret ska enligt artikel 26 göras tillgängliga också i Bris i fråga om antalet anställda och information om koncerner. En del av den centrala informationen ska göras tillgänglig kostnadsfritt.

Enligt artikel 27 i förslaget till förordning ska ett EU-aktiebolag inge alla handlingar och all information som avses i artikel 25 samt ändringar i dessa antingen via det centrala EU-gränssnittet eller direkt till det nationella handelsregistret. När det gäller tidsfristerna för och registreringen av ändringar följs bestämmelserna i artikel 15 i direktiv (EU) 2017/1132. Ändringar av bolagsordningen ska dock inges inom fem dagar efter det att ändringsresolutionen har antagits. På användningen av EU-mallar i det centrala EU-gränssnittet tillämpas de bestämmelser om tidsfrister och kostnadsgränser som anges i artikel 16. Alla handlingar och all information ska inges på elektronisk väg.

Enligt artikel 28 i förslaget till förordning får en myndighet i samband med ett administrativt eller rättsligt förfarande inte utan grundad anledning be ett EU-aktiebolag lämna sådan information eller sådana handlingar som redan är tillgängliga i handelsregistret eller Bris. Medlemsstaterna har möjlighet att inrätta ingångar som ger tillgång till Bris.

Enligt artikel 29 ska ett EU-aktiebolag och dess filial i sin affärsrelaterade kommunikation inkludera bolagets namn, EUID, adressen till bolagets säte, bolagets digitala korrespondensadress och adressen till dess digitala närvaro, till exempel dess webbplats.

Registreringsstatens handelsregister ska på begäran av ett EU-aktiebolag utfärda ett flerspråkigt EU-registreringsbevis som avses i artikel 30 i förslaget till förordning och som vid tidpunkten för utfärdandet i medlemsstaterna fungerar som tillräckligt bevis för bolagsbildningen och de uppgifter som ingår i den. Ett EU-aktiebolag har möjlighet att använda den digitala EU-fullmakt som avses i artikel 31 vid gränsöverskridande förfaranden inom ramen för förordningens tillämpningsområde. EU-registreringsbeviset och den digitala EU-fullmakten ska vara kompatibla med den europeiska digitala identitetsplånboken (Europaparlamentets och rådets förordning nr 910/2014).

Enligt artikel 32 ska digitala handlingar och bestyrkta kopior av dessa som utfärdas av handelsregistret och som uppfyller villkoren i enlighet med förslaget till förordning, liksom officiella översättningar av dessa, undantas från krav på legalisering eller liknande formaliteter när de visas upp för en myndighet i en annan medlemsstat, om det inte finns rimliga tvivel beträffande ursprung eller äkthet. Handlingarnas äkthet och ursprung kan kontrolleras med hjälp av den kontaktpunkt som avses i artikel 16 e i direktiv (EU) 2017/1132, som ändrats genom

direktiv (EU) 2025/25. Undantaget tillämpas under föreskrivna förutsättningar även på handlingar som exempelvis har utfärdats av notarier. Enligt artikel 33 kan översättning av handlingar inte förutsättas hos en myndighet när den specifika information som behövs finns att tillgå i EU-aktiebolagets bolagsordning, EU-registreringsbevis eller genom förklarande information via Bris. En officiell översättning kan krävas endast om det är nödvändigt med hänsyn till syftet med användningen av handlingen, exempelvis att uppfylla ett krav på obligatoriskt offentliggörande eller att den ska förevisas vid rättsliga förfaranden. Kravet på översättning kan också anses vara uppfyllt när handlingen översatts av en AI-översättningsagent som godkänts av medlemsstaten.

I artikel 34 i förslaget till förordning ges kommissionen befogenhet att vidareutveckla det centrala EU-gränssnittet till ett centralt digitalt register för EU-aktiebolag. Enligt artikel 35 ska handlingar och information om EU-aktiebolag vara sökbara via Bris på unionens alla officiella språk. Kommissionen och medlemsstaterna ska se till att direktiv (EU) 2017/1132 tillämpas på informationsutbytet och tillgången till handlingar och information via Bris om inte annat föreskrivs i förordningen. Kommissionen ges dessutom befogenhet att anta genomförandeakter som innehåller bestämmelser om bland annat EU-mallar för upprättande av en standardiserad bolagsordning, ansökningsformulär, informationsutbyte och tillgång till information samt tekniska specifikationer för kompatibilitet mellan EU-registreringsbeviset och EU-fullmakten och den europeiska digitala företagsplånboken.

Filialer (kapitel IV)

I kapitel 4 föreskrivs om möjligheten för EU-aktiebolag att etablera filialer i andra medlemsstater.

I artikel 36 i förordningsförslaget föreskrivs om EU-aktiebolags grundläggande rätt att etablera en filial i en annan medlemsstat. Enligt artikel 37 tillämpas i samband med registrering via det centrala EU-gränssnittet de tidsfrister och kostnadstak som anges i artikel 16. Handelsregistret ska göra det möjligt att registrera filialen elektroniskt. Bestämmelserna i direktiv (EU) 2017/1132 tillämpas på utbytet av information om filialen.

För registrering av en filial ska användas det ansökningsformulär som avses i artikel 38 i förslaget till förordning. Formuläret ska vara digitalt, maskinläsbart och samla information som strukturerade data. Formuläret ska undertecknas elektroniskt med hjälp av betrodda tjänster enligt eIDAS-förordningen eller den europeiska digitala företagsplånboken. Formuläret ska innehålla den information som behövs för att utfärda filialens skatteregistreringsnummer. Det handelsregister som registrerar filialen ska hämta information om det EU-aktiebolag som fungerar som huvudkontor från Bris automatiskt och på grundval av EUID. Efter att en filial registrerats eller uppgifterna i registret ändrats ska handelsregistret enligt artikel 39 i förslaget lämna informationen till skattemyndigheterna, socialförsäkringsmyndigheterna och registret över verkligt huvudmannaskap. Varken EU-aktiebolaget eller dess filial får åläggas att lämna denna information separat, om informationen finns tillgänglig i det handelsregister där filialen är registrerad eller via Bris, eller om den ingår i ansökningsformuläret. Filialen ska beviljas skatteregistreringsnummer utan obefogat dröjsmål och får inte vara skyldig att lämna in en separat ansökan, om denna absolut nödvändiga information kan inhämtas från någon annan källa.

Information och handlingar om en filial som registrerats av ett EU-aktiebolag i en annan medlemsstat ska vara tillgängliga för allmänheten i enlighet med bestämmelserna i (EU) 2017/1132. Offentliggörandet ska enligt bestämmelserna i artikel 40 i förslaget till förordning omfatta filialens namn, adress, syftet med verksamhet samt de personer som är fasta företrädare

för filialen, med uppgift om omfattningen av behörigheten. Om ett EU-aktiebolag som fungerar som huvudkontor ska framgå handelsregister, namn, juridisk form, säte, registreringsnummer och EUID, ansvariga personer, rättslig ställning samt avveckling av filialen. Bestämmelserna i direktiv (EU) 2017/1132 tillämpas på utbytet av information om ändrade uppgifter.

Likaså tillämpas enligt artikel 41 i förslaget till förordning bestämmelserna i direktiv (EU) 2017/1132 på gränsöverskridande ombildningar, fusioner och delningar.

Företagets styrningssystem (kapitel V)

Ett obligatoriskt organ i ett EU-aktiebolag föreslås vara en styrelse som ska bestå av en eller flera fysiska personer (styrelseledamöter). Minst en av styrelseledamöterna skulle vara bosatt i en EU-medlemsstat (artikel 42.2).

Enligt förslaget till förordning ansvarar styrelsen för bolagets ledning. Styrelsen har allmän behörighet, det vill säga styrelsen får utöva alla bolagets befogenheter som enligt förordningen, bolagsordningen eller kompletterande tillämplig nationell rätt inte ska utövas av bolagsstämman eller något annat stadgeenligt organ (artikel 42.2 och 42.3). I fråga om styrelsens uppgift preciseras det inte i förslaget till förordning om styrelsens uppgift till sin natur är avsedd som ett organiseringsansvar eller som en ovillkorlig skyldighet. Detta kommer sannolikt att preciseras i nationell lagstiftning.

I förslaget till förordning föreskrivs mycket snävt endast att bolagsstämman ska ha befogenhet att godkänna årsredovisningen och utöva (eng. exercise) annan beslutsrätt som fastställs i förordningen och anges i bolagsordningen. Bolagsstämman kan också när som helst utse och entlediga styrelseledamöter. Bolagsstämman får också ge bindande instruktioner till styrelsen, såvida de inte strider mot förordningen, bolagsordningen eller kompletterande tillämplig nationell rätt (artikel 42.4).

Enligt förslaget till förordning ska det i bolagsordningen anges regler gällande EU-aktiebolagets organisation och villkoren för dess ledning (artikel 42.1). I detta avseende bör det noteras att för att uppfylla denna skyldighet kan bestämmelserna i bolagsordningen i många fall avvika från den standardiserade bolagsordningen i bilagan till förslaget, vilket torde leda till att den engelska versionen förlorar sin parallella ställning (jfr artikel 7.5 andra stycket).

Ledamöterna i EU-aktiebolagets styrelse företräder bolaget. Om bolaget har flera styrelseledamöter företräder de bolaget gemensamt. I detta fall får det i bolagsordningen eller enligt beslut av bolagsstämman föreskrivas att alla eller vissa styrelseledamöter får företräda bolaget individuellt. En sådan begränsning av företräddandebefogenheten får endast göras gällande mot tredje parter om information om den har gjorts tillgänglig för allmänheten i handelsregistret. Bolaget är bundet av de handlingar som utförs av styrelseledamöterna, även om dessa handlingar går utöver föremålet för bolagets verksamhet. Styrelseledamöterna får delegera sina befogenheter till tredje part, som vid utövandet av de delegerade befogenheterna ska fullgöra alla rättsliga skyldigheter som åligger styrelseledamöterna (artikel 43.1, 43.2, 43.4 och 43.5). Enligt aktiebolagslagen i Finland kan det i bolagsordningen föreskrivas att en styrelseledamot eller verkställande direktören har rätt att företräda bolaget eller att *styrelsen* kan ge någon av sina ledamöter, verkställande direktören eller någon annan namngiven person rätt att företräda bolaget och också återkalla denna rätt (6 kap. 26 § i aktiebolagslagen). I Finland är en rättshandling som på bolagets vägnar har företagits av en sådan företrädare för bolaget som avses i lagen inte bindande för bolaget bland annat i en situation där företrädaren har överskridit sin befogenhet och motparten insåg eller borde ha insett detta. Enbart den omständigheten att befogenhetsbegränsningarna har registrerats kan inte anses vara ett tillräckligt bevis (6 kap. 28

§ 1 mom. 3 punkten och 2 mom. i aktiebolagslagen). När det gäller fall av överskridande av en företrädares befogenhet ska bolagets motpart enligt förslaget till förordning uppenbarligen kunna träda ur avtalet eller någon annan åtgärd av bolaget på lättare grunder än enligt aktiebolagslagen.

Utöver de uttryckliga skyldigheterna ska styrelseledamöterna med omsorg agera i bolagets bästa intresse (artikel 44.1). I förslaget till förordning ingår också vissa bestämmelser om styrelseledamöternas skadeståndsansvar. Bestämmelser om styrelseledamöternas ansvar finns dock i huvudsak i tillämplig nationell lagstiftning (artikel 44.2–44.4).

I förslaget till förordning föreskrivs om en styrelseledamots skyldighet att informera om intressekonflikter. En styrelseledamot ska informera styrelsen om alla omständigheter som *kan* innebära en intressekonflikt mellan styrelseledamotens eget intresse och bolagets intresse. Om det rör sig om en ensam styrelseledamot som inte samtidigt är den enda aktieägaren, ska bolagsstämman informeras. I bolagsordningen kan föreskrivas något annat om skyldigheten att informera. I ett ärende där en styrelseledamot *har* en intressekonflikt ska denne avstå från att delta i ett beslut, såvida inte bolagsstämman eller bolagsordningen har gett styrelseledamoten tillstånd att delta i ett sådant beslut (artikel 45.1 och 45.2).

Enligt förslaget till förordning får det i bolagsordningen föreskrivas att vissa eller alla transaktioner mellan EU-aktiebolaget och samtliga eller vissa styrelseledamöter, aktieägare eller närstående parter ska godkännas av eller meddelas styrelsen, bolagsstämman eller de styrelseledamöter eller aktieägare som inte är involverade i dessa transaktioner (jfr i 6 kap. 3 § i aktiebolagslagen föreskrivs om beslutförhet för oberoende styrelseledamöter, men inte om skyldighet för styrelseledamöter att informera). Likaså kan i bolagsordningen specificeras transaktioner med närstående parter som på grund av sitt syfte, pris eller något annat inslag i transaktionen anses strida mot bolagets bästa intresse och som inte får ingås (jfr i aktiebolagslagen är det inte tillåtet att avvika från lagens tvingande bestämmelser genom bestämmelser i bolagsordningen). I förslaget till förordning föreskrivs att om en rättshandling ändå företas med en styrelseledamot eller aktieägare i strid med de ovannämnda bestämmelserna i bolagsordningen, ska den berörda styrelseledamoten eller aktieägaren vara ansvarig för all skada som bolaget åsamkas till följd av rättshandlingen (jfr med stöd av 22 kap. 1 § 3 mom. i aktiebolagslagen kan en medlem i ledningen befrias från ansvar om medlemmen visar att han eller hon har handlat omsorgsfullt). Om ett EU-aktiebolag är ett enmansbolag ska avtal mellan den enda aktieägaren och bolaget upprättas skriftligen, med undantag för avtal rörande löpande verksamhet som ingås under normala förhållanden (artikel 46.1–46.3).

Enligt förslaget till förordning ska bolagsstämman och styrelsemötena få hållas helt online eller i hybridform. Styrelsen ska fastställa vilka elektroniska kommunikationsmedel som ska användas (artikel 47.1 och 47.2). Dessutom finns det något närmare bestämmelser om bolagsstämman: vid bolagsstämmor helt online och i hybridform ska bolaget säkerställa att aktieägarna kan identifieras på ett elektroniskt sätt som styrelsen anser vara giltigt för att säkerställa deltagandets äkthet och att aktieägarna kan närvara vid och delta i bolagsstämman i realtid och utöva sin rösträtt (artikel 47.3).

Enligt förslaget till förordning ska aktieägares beslut fattas på bolagsstämman, såvida det inte i *bolagsordningen* anges att beslut kan fattas skriftligen utan att ordna bolagsstämma eller genom att alla aktieägare skriftligen samtycker till att avge skriftliga röster (artikel 48.1) (jfr 5 kap. 1 § 2 mom. i aktiebolagslagen, där det förutsätts att aktieägarna är eniga och ett beslut med kvalificerad majoritet om ändring av bolagsordningen inte är tillräckligt). En skriftlig resolution får antas på elektronisk väg förutsatt att texten till den föreslagna resolutionen skickas till eller görs tillgänglig digitalt för alla aktieägare, aktieägarnas samtycke uttrycks på ett varaktigt och

verifierbart sätt, och identiteten för de personer som uttrycker sitt samtycke kan fastställas på ett tillförlitligt sätt (artikel 48.3). En skriftlig resolution anses har antagits när den erforderliga majoriteten av aktieägare med giltiga röster har undertecknat den. Den erforderliga majoriteten ska vara densamma som krävs för ett beslut vid en bolagsstämma (artikel 48.2). Om ett EU-aktiebolag är ett enmansbolag ska beslut som antas av den enda aktieägare som utövar bolagsstämmans befogenheter upprättas skriftligen (artikel 48.5).

I förslaget till förordning ingår vissa grundläggande bestämmelser om likabehandling av aktier och om att tillåta olika aktieslag (artikel 55.1–55.3). I ett EU-aktiebolag ger en aktie alltid en röst, om inte annat anges i bolagsordningen (artikel 57.1).

I förslaget till förordning finns det mycket knapphändiga bestämmelser om aktieägarnas rättigheter på bolagsstämman. Aktieägarna har rätt att få tillräcklig information om punkterna på dagordningen för en bolagsstämma före bolagsstämman. Varje aktieägare har rätt att ställa frågor om punkterna på dagordningen för en bolagsstämma och i princip rätt att få svar på sina frågor av bolaget. I bolagsordningen får det föreskrivas att vissa eller alla aktieägare ska ha rätt att granska bolagets bokföring på egen begäran. Aktieägare som innehar minst en tiondel eller en mindre andel av antalet aktier som anges i bolagsordningen har rätt att kräva att en oberoende expert undersöker misstankar om att bolaget har begått en väsentlig överträdelse av lagen eller bolagsordningen (artikel 56.3–56.8). Aktieägarnas rättigheter i ett EU-aktiebolag omfattar uppenbarligen inte exempelvis rätten att kräva extra bolagsstämma eller rätten att få ett ärende upptaget till behandling vid bolagsstämman (jfr 5 kap. 4 och 5 § i aktiebolagslagen).

Enligt förslaget till förordning krävs för beslutsförhet (eng. quorum) vid aktieägares beslut enkel majoritet av röstberättigade aktier för de innehavare som är närvarande eller företrädde vid bolagsstämman, om inte annat anges i bolagsordningen (artikel 49.1) (jfr 5 kap. i aktiebolagslagen: inget motsvarande krav på beslutsförhet som i förslaget till förordning kan leda till långsammare beslut eller till och med ett dödläge i beslutsfattandet, om ett tillräckligt antal aktieägare inte deltar i bolagsstämman). Beslut av aktieägarna ska fattas med [minst] enkel majoritet, om inte annat anges i bolagsordningen. Ändringar av bolagsordningen ska antas med kvalificerad majoritet motsvarande [minst] två tredjedelar av de avgivna rösterna, om inte annat anges i bolagsordningen. Om man genom en ändring ökar en aktieägares finansiella åtaganden eller ansvar ska en sådan ändring också kräva uttryckligt samtycke från den aktieägaren (artikel 49.2 och 49.3). Styrelsen får göra redaktionella ändringar av icke-materiell art (eng. editorial changes of non-substantive nature) i bolagsordningen utan beslut av bolagsstämman (artikel 50.2). I 5 kap. 27 och 29 § i aktiebolagslagen verkar det finnas mer omfattande och skyddande bestämmelser om beslut som kräver kvalificerad majoritet och aktieägarens samtycke. Enligt aktiebolagslagen krävs aktieägarens samtycke utöver när skyldigheterna utökas även i flera olika situationer där aktieägarens rättigheter *försämras*. I aktiebolagslagen finns det inga bestämmelser om vilken behörighet styrelsen behöver för att ändra bolagsordningen, utan detta har lämnats till bolagsstämman och eventuellt till Patent- och registerstyrelsens kontroll. Det torde preliminärt kunna bedömas att det i enskilda fall dessutom kan förekomma motstridiga uppfattningar mellan olika parter om vad som utgör en sådan redaktionell ändring av icke-materiell art av bolagsordningen som faller inom styrelsens behörighet.

I förslaget till förordning föreskrivs om ändring av rättigheterna för ett visst aktieslag. Om ett beslut av bolagsstämman *eller styrelsens beslut* modifierar eller ändrar de särskilda rättigheter, preferenser eller privilegier (eng. specific rights, preferences or privileges) som är förenade med ett aktieslag, ska ett sådant beslut inte få verkan utan godkännande av innehavarna av detta slag av aktier med [minst] två tredjedelars majoritet av de avgivna rösterna för aktieslaget i fråga. Om inte annat anges i bolagsordningen ska sådana ändringar anses vara exempelvis en nedsättning av det aktieslagets nominella värde (i förekommande fall) eller

vinstutdelningsrättigheter, en ändring av prioritetsordningen för vinstutdelning eller behållning efter likvidation eller inrättande av ett nytt aktieslag med rättigheter som är bättre än de rättigheter som är förenade med ett befintligt aktieslag (artikel 51.1–51.3). I aktiebolagslagen föreskrivs det inte att styrelsen har någon som helst behörighet att ändra rättigheterna för ett visst aktieslag. Den bestämmelse i aktiebolagslagen som gäller frågan kan också i övrigt anses vara mer omfattande än i förslaget till förordning. Ett beslut om en sådan ändring av bolagsordningen att olika aktieslag sammanslås eller ett helt aktieslags *rättigheter annars försämras* (med andra ord även i andra fall än de tre i förslaget till förordning som nämns ovan) ska fattas med sådan kvalificerad majoritet som avses i 5 kap. 27 §. En förutsättning för ett giltigt beslut är dessutom att beslutet biträds med en kvalificerad majoritet av de aktier av varje slag som är företrädda vid stämman samt att samtycke fås av majoriteten av de aktieägare som har aktier av de slag vilkas rättigheter försämras (5 kap. 28 § i aktiebolagslagen).

Enligt förslaget till förordning har en aktieägare i fall av missbruk rätt att av domstolen kräva att EU-aktiebolaget och samtliga övriga aktieägare löser in aktierna från den aktieägare som har utsatts för missbruket. Bolaget löser in aktierna, men bolaget och samtliga övriga aktieägare är solidariskt ansvariga för betalningen av inlösenpriset (artikel 52). Bestämmelserna i 23 kap. i aktiebolagslagen om inlösenkyldighet till följd av missbruk av inflytande gäller endast den aktieägare som har missbrukat sitt inflytande, inte alla de övriga.

Digitalt register, aktier och aktieöverlåtelser (kapitel VI)

Enligt förslaget till förordning ska aktierna i ett EU-aktiebolag registreras i ett digitalt aktieregister (nedan aktieägarförteckning). Aktierna ska vara dematerialiserade, dvs. aktiebrev på papper ska vid behov makuleras. Registreringen av aktier i den digitala aktieägarförteckningen skulle skapa rättigheter och skulle utgöra bevis på aktieinnehavet. I bolagsordningen får det föreskrivas att aktier emitteras, registreras och överläts med hjälp av teknik för distribuerade liggare eller andra digitala lösningar. EU-aktiebolaget får inte ha innehavaraktier (artikel 53.1–53.3). Förslaget till förordning ska sannolikt tolkas så att mottagaren av aktien inte får de rättigheter som hänför sig till ägandet enbart på grundval av överlåtelseavtalet.

I förslaget till förordning åläggs EU-aktiebolaget att upprätthålla en uppdaterad digital aktieägarförteckning. Bolaget ska säkerställa registrets integritet och säkerhet. Dessutom föreskrivs det i detalj om de minimiuppgifter som ska föras in i aktieägarförteckningen (artikel 54.1). Den digitala aktieägarförteckningen ska i enlighet med den allmänna dataskyddsförordningen (EU) 2016/679 vara tillgänglig för alla aktieägare och alla andra berörda parter med ett berättigat intresse (artikel 54.2). Bestämmelserna i 3 kap. 15 och 16 § i aktiebolagslagen har ett snävare innehåll än förslaget till förordning. Enligt 3 kap. 17 § 1 mom. i aktiebolagslagen ska aktieägarförteckningen hållas tillgänglig för var och en på bolagets huvudkontor, och det förutsätts inte att ett berättigat intresse läggs fram. Enligt 3 mom. i samma paragraf gäller detta dock inte personbeteckningens slutled, betalnings- och beskattningssuppgifter eller uppgifter om på vilket kommissionskonto aktier som en aktieägare lämnat till försäljning har registrerats.

I förslaget till förordning föreskrivs uttryckligen också om uppgifterna i digitala aktiebrev. Utöver uppgifterna om aktier och aktieägare ska i det digitala aktiebrevet också antecknas de viktigaste rättsliga uppgifterna om EU-aktiebolaget, inbegripet åtminstone dess säte, dess EUID och det totala antalet aktier samt uppgifter om eventuella registrerade inteckningar och panträter i eller begränsningar för aktierna. Det handlar om fullständig harmonisering, eftersom medlemsstaterna inte får införa några ytterligare krav avseende innehållet eller formen (artikel 53.4). Enligt förslaget till förordning ska ett digitalt aktiebrev dateras med användning av en

kvalificerad elektronisk tidsstämpling och förses med ett sigill i form av en kvalificerad elektronisk stämpel eller underskrift (artikel 53.5).

Enligt förslaget till förordning ska aktier i ett EU-aktiebolag vara fritt överlåtbara, om inte annat anges i bolagsordningen (artikel 58.1). En överlåtelse av aktier och registrering av överlåtelsen av aktier i det digitala aktieregistret får slutföras helt online. Medlemsstaterna får inte införa några krav eller villkor som begränsar denna möjlighet (artikel 59.1 och 59.2). Det har uttryckligen föreskrivits om giltigheten av en överlåtelse av aktier när avtalet har undertecknats elektroniskt. Medlemsstaterna får inte införa några ytterligare formaliteter än de som avses i förslaget till förordning för att överlåtelsen ska vara rättsligt giltig, inbegripet ett krav på en notariehandling, (artikel 59.3–59.5).

Enligt förslaget får överlåtelsen av aktier verkan först när den har registrerats i den digitala aktieägarförteckningen. Båda parter i aktieöverlåtelsen ska skriftligen anmäla aktieöverlåtelsen till EU-aktiebolaget på digital väg och lämna in det undertecknade avtalet samt den minimiuppsättning av information som ska registreras i den digitala aktieägarförteckningen (se artikel 54.1). Bolaget ska granska dokumentationen för att kontrollera överlåtarens rätt att överlåta aktien och efterlevnaden av bolagets bolagsordning. Bolaget ska registrera överlåtelsen i sin digitala aktieägarförteckning eller informera avtalsparterna om skälen till att registreringen avslås inom tre arbetsdagar från mottagandet av den fullständiga anmälan från parterna i överlåtelsen. Bolaget utfärdar ett digitalt aktiebrev till den nya aktieägaren omedelbart efter registreringen av överlåtelsen i den digitala aktieägarförteckningen. Eventuella korrigeringar av data ska ske i enlighet med nationell rätt (artikel 59.6–59.10).

Enligt förslaget till förordning har ett EU-aktiebolag rätt att ansöka om att få sina aktier upptagna till handel på en multilateral handelsplattform, om bolaget uppfyller de tillämpliga kraven enligt unionsrätten och nationell rätt. EU-aktiebolag har med stöd av förslaget till förordning inte rätt att ansöka om emission på en reglerad marknad, men en medlemsstat kan tillåta detta i sin nationella lagstiftning (artikel 60.1 och 60.2).

Finansiering (kapitel VII)

I förslaget till förordning föreskrivs om att aktierna i ett EU-aktiebolag i princip inte ska ha något nominellt värde och inte motsvara en andel av bolagets kapital. Aktiernas nominella värde kan dock bestämmas på annat sätt i bolagsordningen, varvid alla aktier har samma nominella värde, det nominella värdet ska motsvara en andel av bolagets kapital (artikel 61.1 och 61.2) och kapitalet ska tecknas i sin helhet (artikel 62.3). Ett bolag kan också bildas utan ett minimikapital och andra lagstadgade reservfonder (artikel 62.1).

Enligt förslagets bestämmelse om bevarande av kapital får de av bolagets tillgångar som krävs för att bevara kapitalet inte delas ut till aktieägarna, såvida inte kapitalet har satts ned i enlighet med ett borgenärsskyddsförfarande (artikel 77). Andra vederlag eller delar av vederlag för aktier som inte utgör kapitaltillskott är tillgängliga för utdelning, om inte annat anges i bolagsordningen eller i ett beslut om emission av nya aktier (artikel 63.1 och 63.2).

En aktieägare ska erlägga det överenskomna vederlaget för aktier i enlighet med bolagsordningen eller beslutet om emission av nya aktier. Vederlaget för aktier kan utgöras av varje typ av överföring av ekonomiskt värde, inbegripet kontantbetalningar och apportegendom. Alla delar av vederlaget som ska utgöra kapitaltillskott ska erläggas i sin helhet när aktier emitteras. För varje del av vederlaget som inte utgör kapitaltillskott får det i bolagsordningen eller beslutet om emission av nya aktier föreskrivas att vederlaget måste erläggas inom en

angiven tidsperiod eller på anfordran av bolaget, dock senast fem år efter dagen för emission av aktierna (artikel 64.1, 64.2, 64.4 och 64.5).

Bestämmelser om vederlag för aktier i form av apportegendom finns i artikel 65 i förslaget till förordning. Betalning av teckningspriset med apportegendom i samband med bildandet ska fastställas i bolagsordningen, som i förslaget till förordning även omfattar avtalet om bolagsbildning, i andra fall i emissionsbeslutet. En eller flera oberoende experter ska upprätta en rapport innan aktier får emitteras mot apportegendom. Rapporten ska inges till och göras tillgänglig för allmänheten i handelsregistret. Med stöd av bestämmelsen i bolagsordningen eller ett beslut av bolagsstämman som antas med samma kvalificerade majoritet som krävs för ändringar av bolagsordningen får dock frångå kravet på en expertrapport till den del apportegendomen eller delar därav inte ska utgöra kapitaltillskott. Bolagsstämmans beslut om att frångå kravet på en expertrapport ska inges till och göras tillgängligt för allmänheten i handelsregistret. Om en apportegendom har övervärderats i betydande mån i förhållande till sitt verkliga värde den dag då aktierna tecknades, ska bolaget kompenseras för underskottet (artikel 65.1–65.6).

Ett EU-aktiebolags första aktier ska anges i bolagsordningen och registreras i den digitala aktieägarförteckningen i samband med bildandet (artikel 66.1 och 66.2).

Enligt förslaget fattas beslut om emission av nya aktier på bolagsstämman. Bolagsordningen får bemyndiga styrelsen eller ett annat bolagsorgan att besluta om emission av nya aktier upp till ett specificerat högsta antal aktier eller ge befogenhet att begränsa eller utesluta företrädesrätt till att teckna nya aktier som emitteras mot kontant vederlag (artikel 67.1 och 67.2). I detta avseende bör det noteras att det enligt aktiebolagslagen är möjligt att bemyndiga endast styrelsen, inte exempelvis verkställande direktören (jfr 9 kap. 2 § 2 mom. i aktiebolagslagen). I förslaget till förordning föreskrivs om innehållet i ett beslut om emission. Teckningen ska kunna göras helt online och dessutom ska det i detalj anges vilka krav som gäller för teckningen online (artikel 67.3–67.6). När nya aktier har tecknats kan de anmälas för registrering först när teckningen har erlagts i sin helhet och alla villkor för teckningen har uppfyllts. Styrelsen ska då anmäla aktierna för registrering utan onödigt dröjsmål. Styrelsen ska dessutom uppdatera antalet aktier och vid behov det kapitalbelopp som anges i bolagsordningen (artikel 67.7–67.9).

Bolagsstämman ska besluta om emission av konvertibla instrument, warranter eller andra instrument som ger rätt till nya aktier. I beslutet ska anges syftet med emissionen, de personer eller den grupp av personer som erbjuds instrumenten, antalet instrument som ska emitteras, eventuellt vederlag som ska erläggas för instrumenten och villkoren för byte mot eller teckning av nya aktier (artikel 68.1 och 68.3). Dessutom finns det särskilda bestämmelser om genomförandet av byte (artikel 68.4). I övrigt motsvarar de tillämpliga bestämmelserna i huvudsak det som anges ovan om emission av nya aktier.

I förslaget till förordning föreskrivs om aktieägarens företrädesrätt att teckna nya aktier. Nya aktier som emitteras mot kontant vederlag eller instrument som ger rätt till nya aktier ska erbjudas aktieägarna med företrädesrätt i proportion till deras aktieinnehav i bolaget. Något annat kan också bestämmas i bolagsordningen. Aktieägarna kan utnyttja sin företrädesrätt inom 14 dagar efter erbjudandet. Vid beslut eller bemyndigande om emission kan denna företrädesrätt begränsas eller uteslutas (artikel 69.1–69.3).

Enligt förslaget till förordning får kapitalet ökas genom emission av nya aktier mot vederlag i form av kapitaltillskott eller genom kapitalökning från reserver (artikel 70.1 och 70.2). Bolagsstämman fattar beslut om en kapitalökning från reserver. Reserver som är öronmärkta för ett särskilt ändamål får inte omvandlas till kapital, om inte denna omvandling till kapital är

förenlig med reservernas ändamål. I övrigt motsvarar de tillämpliga bestämmelserna i huvudsak det som anges ovan om emission av nya aktier (artikel 71.1–71.4). I förslaget till förordning finns det inga bestämmelser om sådan aktiekapitalinvestering som avses i 11 kap. 1 § 3 punkten i aktiebolagslagen.

I artikel 72 i förslaget till förordning föreskrivs om de balansräkningstest och solvenstest som hänför sig till utdelningen, aktieägarnas återbetalningsskyldighet och styrelseledamöternas skadeståndsansvar gentemot bolaget. Bolagsstämman fattar beslut om utdelningar. Bolagsordningen får bemyndiga styrelsen *eller ett annat bolagsorgan* att besluta om utdelningar (artikel 72.1 och 72.2) (jfr i 13 kap. 6 § 1 och 2 mom. i aktiebolagslagen tillåts endast bolagsstämmans bemyndigande av styrelsen). Enligt förslaget till förordning ska ett beslut om utdelning få verkan först när styrelsen i en förklaring undertecknad av samtliga styrelseledamöter intygar att den, på grundval av det senaste bokslutet och efter en grundlig granskning av bolagets nuvarande och framtida verksamhet, har bildat sig en rimlig uppfattning om att det totala beloppet av tillgångar enligt den senaste balansräkningen efter utdelningen skulle förbli högre än det totala beloppet av skulder och kapital (balansräkningstest), och bolaget efter utdelningen kommer att kunna betala sina skulder i takt med att de förfaller till betalning inom ramen för den löpande verksamheten under de tolv månaderna efter dagen för utdelning (solvenstest) (artikel 72.3). Eftersom verksamhetscyklerna för olika företag varierar i Finland är solvenstestet inte bundet till en viss tidsperiod och det krävs ingen skriftlig förklaring av styrelsen för ett finländskt aktiebolag om att förutsättningarna i balansräkningstestet och solvenstestet är uppfyllda.

Om bolaget genomför en utdelning i strid med förordningen eller om de styrelseledamöter som undertecknat förklaringen vid tidpunkten för förklaringen kände till eller, med hänsyn till omständigheterna, borde ha känt till att bolagets totala belopp av tillgångar efter utdelningen inte skulle förbli högre än det totala beloppet av skulder och kapital eller att bolaget efter utdelningen inte längre skulle kunna betala sina skulder under de tolv månaderna efter dagen för utdelning, ska de enligt förslaget till förordning vara solidariskt ansvariga gentemot bolaget för alla skador till följd av utdelningen (artikel 72.4). Aktiebolagslagen i Finland innehåller allmänna bestämmelser om ledningens skadeståndsskyldighet (22 kap. 1 § i aktiebolagslagen) och om en straffrättslig påföljd som aktiebolagsbrott för utbetalning av medel i strid med lagen (25 kap. 1 § 4 punkten i aktiebolagslagen).

På motsvarande sätt föreskrivs det i förslaget till förordning att om en aktieägare har mottagit en utdelning som genomförts i strid med punkterna 1–3 eller om aktieägaren vid tidpunkten för utdelning kände till eller, med hänsyn till omständigheterna, borde ha känt till att bolagets totala belopp av tillgångar efter utdelningen inte skulle förbli högre än det totala beloppet av skulder och kapital eller att bolaget inte längre skulle kunna betala sina skulder under de tolv månaderna efter dagen för utdelning, ska aktieägaren anmodas att återbetala utdelningen till bolaget i den utsträckning förpliktelser mot borgenärer kräver det (artikel 72.5).

I artiklarna 73–77 i förslaget till förordning föreskrivs det relativt heltäckande om teckning, förvärv och inlösen av bolagets egna aktier samt om inlösbara aktier. Principen är att ett bolags aktier inte får tecknas av bolaget självt (artikel 73.1). Bolagsstämman ska besluta om förvärv av bolagets egna aktier mot vederlag eller om mottagande av egna aktier som säkerhet upp till ett specificerat högsta antal aktier. Bolagsordningen får bemyndiga styrelsen *eller ett annat organ* att besluta om dessa åtgärder. Bolaget får inte förvärva sina egna aktier eller ta emot dem som säkerhet förrän vederlaget för dem har erlagts. Bolaget får endast förvärva sina egna aktier med medel som är tillgängliga för utdelning. Bolaget får endast ta emot sina egna aktier som säkerhet om beloppet för de fordringar som ska säkras eller, om värdet av de aktier som tas emot som säkerhet är lägre än beloppet för de fordringar som ska säkras, detta värde inte överstiger

de medel som är tillgängliga för utdelning (artikel 74.1–74.5). Enligt aktiebolagslagen är det möjligt att bemyndiga endast styrelsen, inte exempelvis verkställande direktören (jfr 15 kap. 5 § 2 mom. i aktiebolagslagen). Enligt förslaget till förordning får ett EU-aktiebolag inneha sina egna aktier som likvida medel, makulera dem eller överlåta dem. Bolagets egna aktier som innehas som likvida medel är inte förenade med några rättigheter. Dessutom finns det i förslaget till förordning tämligen detaljerade bestämmelser om makulering av egna aktier genom bolagsstämmans beslut eller med stöd av dess bemyndigande, behandling av makulerade aktier i bokföringen och ingivande till handelsregistret (artikel 75.1–75.6).

Förslaget till förordning innehåller tämligen heltäckande bestämmelser om nedsättning av kapitalet. Beslut om kapitalnedsättning fattas av bolagsstämman och i beslutet ska anges syftet med nedsättningen, det sätt på vilket den genomförs och dess storlek (artikel 77.1 och 77.2). På motsvarande sätt som vid utdelningar ska styrelsen före bolagsstämman avge en skriftlig förklaring om balansräkningstestet och solvenstestet. Styrelsens förklaring ska åtföljas av en rapport från en oberoende expert, där det anges att experten har undersökt bolagets situation och inte känner till något som tyder på att styrelsens förklaring är orimlig. Förklaringarna behövs dock inte och bolagsordningen får bemyndiga styrelsen eller *ett annat bolagsorgan* att besluta om en kapitalnedsättning, om kapitalet sätts ned enbart i syfte att täcka förluster som inte kan täckas med annat eget kapital eller i syfte att samtidigt öka kapitalet med minst det belopp som nedsättningen uppgår till (artikel 77.3). Enligt förslaget till förordning ska styrelsen dessutom uppdatera kapitalbeloppet och, i tillämpliga fall, aktiernas nominella värde enligt bolagsordningen. Kapitalet ska anses ha satts ned när information om nedsättningen har gjorts tillgänglig för allmänheten i handelsregistret (artikel 77.4, jfr artikel 72.4 och 72.5 ovan). Påföljderna av en lagstridig nedsättning av kapitalet för styrelseledamöterna och de aktieägare som fått medel motsvarar vad som anges ovan om utdelning (artikel 77.5 och 77.6). I Finland krävs det inget sådant balansräkningstest och solvenstest eller sådan rapport från en oberoende expert, i praktiken revisorn, i samband med en nedsättning av aktiekapitalet, utan det har föreskrivits om andra slags borgenärsskyddsförfaranden.

Personaloptioner och beskattning av dem (kapitel VIII)

I artikel 79 i förslaget till förordning föreskrivs om beskattning av sådana personaloptioner som avses i artikel 78. Enligt förslaget ska den inkomst som uppkommer på basis av personaloptionerna i fråga bli föremål för beskattning först vid den tidpunkt då de aktier som erhållits genom utnyttjande av warranten avyttras. I artikeln föreskrivs dessutom om beräkningen av den beskattningsbara inkomsten så att den beskattningsbara inkomsten motsvarar skillnaden mellan aktiernas skäliga marknadsvärde på avyttringsdagen och deras förvärvspris. Enligt artikeln ska inkomsten beskattas i enlighet med nationell rätt. I artikeln föreskrivs dessutom att beskattningen av sådana personaloptioner som avses i artikel 78 dock bör vara minst lika förmånlig som andra personaloptionsarrangemang eller liknande instrument enligt nationell rätt.

I den föreslagna artikeln harmoniseras således beskattningstidpunkten av en viss inkomst för fysiska personer och beräkningen av den beskattningsbara inkomsten. I ärendet ska det beaktas att inkomstbeskattningen av fysiska personer hör till medlemsstaternas exklusiva befogenhet. Förslaget till förordning innebär en ändring av Finlands nuvarande beskattningssystem för personaloptioner i fråga om de optioner som avses i artikel 78 i förslaget till förordning.

Nedläggning av ett solvent EU-aktiebolag genom likvidationsförfarande (kapitel IX)

I förslaget till förordning skulle föreskrivas om olika alternativ för upplösning eller avregistrering av ett EU-aktiebolag.

För det första, om ett EU-aktiebolag är solvent och upplöses genom ett likvidationsförfarande, ska bolaget inge information om upplösningen elektroniskt till handelsregistret i bolagets registreringsstat. Registermyndigheten ska utan dröjsmål uppdatera bolagets uppgifter för att återspegla att bolaget genomgår likvidation, och tillgängliggöra denna information (artikel 80.1 och 80.2, artikel 82.1 och 82.2). Handelsregistret i den stat där bolaget är registrerat ska utan dröjsmål digitalt informera de relevanta nationella myndigheterna i den berörda medlemsstaten om ändringen av bolagets status och förse dem med relevant information på elektronisk väg. Efter anmälan om likvidationsförfarande har bolagets borgenärer rätt att anmäla sina fordringar till bolaget eller likvidatorn på elektronisk väg. Anmälan av sådana fordringar får inte omfattas av nationella krav på fysisk form eller bestyrkande av notarie (artikel 82.3–82.5).

För det andra föreskrivs i förslaget till förordning om ett påskyndat likvidationsförfarande för solventa EU-aktiebolag. Ansökan ska kunna göras helt online. Förutsättningar för ansökan är att EU-aktiebolaget har upphört med sin ekonomiska verksamhet; att bolaget inte har några tillgångar eller att alla dess tillgångar har delats ut till aktieägarna innan eller samtidigt som anmälan om upplösning ingetts; att bolaget inte har några ekonomiska ansvar eller, om sådana finns, att bolaget visar att alla kända borgenärer har gett sitt samtycke till att ett påskyndat likvidationsförfarande inleds; och att det inte finns några pågående rättsliga eller administrativa förfaranden mot bolaget (artikel 83.1 och 83.2). Styrelseledamöter ska vara personligen och, i tillämpliga fall, solidariskt ansvariga gentemot borgenärerna för eventuella skador till följd av en falsk eller bedräglig förklaring om samtycke (artikel 83.3). Dessutom skulle det föreskrivas att bolagets bokföring och räkenskaper ska bevaras i sex (6) år av en person som bolagsstämman eller domstolen har utsett för detta ändamål (artikel 83.5). I artikel 84 i förslaget till förordning finns det närmare bestämmelser om förfarandet. Ansökan i ett påskyndat likvidationsförfarande ska ange namnet på den eller de styrelseledamöter som företräder bolaget (artikel 84.1) och åtföljas av en förklaring undertecknad av alla styrelseledamöter om att villkoren enligt artikel 83.1 är uppfyllda; ett bokslut; bevis på borgenärernas samtycke, i det fall skulder föreligger; en undertecknad förklaring från den person som utsetts att bevara bokföringen, där denne åtar sig att bevara bokföringen och räkenskaperna i sex år efter det att bolaget har avförts från handelsregistret. Registermyndigheten ska göra informationen och handlingarna tillgängliga för allmänheten (artikel 84.2–84.4). I Finland föreskrivs det för närvarande inte om ett påskyndat likvidationsförfarande för bolag, men att ärendet är under beredning i enlighet med regeringsprogrammet.

Ett EU-aktiebolags borgenärer har rätt att invända mot att ett påskyndat likvidationsförfarande inleds genom att lämna in sina invändningar elektroniskt till handelsregistret i bolagets registreringsstat. Borgenärer kan också kräva ett ordinarie likvidationsförfarande. Tidsfristen för dessa åtgärder är 30 dagar efter det att informationen och handlingarna har utlämnats. Borgenärer får av vägande skäl återkalla sitt tidigare samtycke till ett påskyndat likvidationsförfarande. Borgenärerna ska samtidigt ange skälen till sina fordringar på ett EU-aktiebolag (artikel 85.1 och 85.2). Om registermyndigheten bedömer att en borgenärs fordringar är välgrundade ska registermyndigheten avslå ansökan av bolaget och ge detta ett motiverat beslut (artikel 85.3). Avförandet av bolaget från registret ska inte inverka på rättigheterna för borgenärer vars fordringar fortfarande var under behandling eller inte lämnades in under det påskyndade förfarandet. Sådana borgenärer kan kräva rätt att få tillgång till bolagets bokföring via den person som utsetts att bevara bokföringen och kräva betalning från styrelseledamöterna. Dessutom har det uttryckligen föreskrivits om skattemyndigheternas skyldigheter att lämna information i bolagets registreringsstat och om en eventuell förlängning av tidsfristerna för skatteutredningar (artikel 86).

Registermyndigheten ska efter det att tidsfristerna löpt ut avföra bolaget från registret eller anse det upplöst, förutsatt att inga invändningar mot förfarandet har lämnats av borgenärer och ett

intyg om avsaknad av skatteskulder eller inga invändningar mot det påskyndade förfarandet har mottagits från den nationella skattemyndigheten. Vid avregistrering förlorar bolaget sin status som juridisk person (artikel 87.1–87.3).

För det tredje kan också en domstol försätta ett EU-aktiebolag i likvidation, vilket leder till att bolaget upplöses på grund av ogiltighet. Domstolen får besluta att ett bolag ska genomgå likvidation endast på följande grunder: bolaget har ingen giltig bolagsordning; bolagets verksamhet är olaglig eller strider mot allmän ordning; eller samtliga grundande medlemmar saknade rättskapacitet när bolaget bildades. Domstolens beslut kan åberopas gentemot tredje parter när beslutet har gjorts tillgängligt för allmänheten i handelsregistret. Tredje parter får överklaga beslutet inom sex månader efter det att domstolens beslut tillkännagetts för allmänheten (artikel 81.1–81.3). Ogiltigheten i sig inverkar inte på giltigheten för bolagets förpliktelser och de förblir verkställbara trots likvidationen. Aktieägarna fortsätter dessutom att vara skyldiga att erlägga vederlag som ska utgöra kapitaltillskott för delvis betalda aktier i den utsträckning förpliktelser mot borgenärer kräver det (artikel 81.4 och 81.6). Förhållandet mellan aktieägarna i ett bolag som förklarats ogiltigt ska regleras av lagstiftningen i den medlemsstat där bolaget har sitt säte. I Finland föreskrivs det för närvarande inte om upplösning av ett bolag på sådana grunder och det är således inte klart exempelvis vilken gärning eller försummelse som strider mot lag eller allmän ordning som krävs för att ett EU-aktiebolag ska kunna upplösas.

Upplösning och konkurs (kapitel X)

I kapitel X i förslaget till förordning ingår bestämmelser om ett förenklat insolvensförfarande för sådana EU-aktiebolag som också är innovativa uppstarts företag. Enligt statsrådets uppfattning är det på alla väsentliga punkter fråga om samma förslag som kommissionen lade fram för mikroföretag som en del av det så kallade andra insolvensdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2026/799 om harmonisering av vissa delar av insolvensrätten) och som ströks ur förslaget i fråga som ogenomförbart (se U 101/2022 rd och UJ 16/2024 rd, i vilka det förenklade insolvensförfarande som beskrivs till stora delar också är tillämpligt på det nu föreslagna insolvensförfarandet).

Innovativa uppstarts företag definieras i kommissionens rekommendation som antogs samma dag (C(2026) 1800 final). Definitionen innehåller många kriterier, av vilka de väsentligaste beskrivs i korthet nedan. För det första måste ett företag som avses i definitionen antingen a) under ett av de tre föregående räkenskapsåren ha haft kostnader för forskning och utveckling som motsvarar minst tio procent av dess totala driftskostnader eller minst fem procent av dess omsättning (med avdrag för rättelseposter avseende försäljningen samt mervärdesskatt och andra skatter som är direkt knutna till omsättningen), eller b) under de senaste tre räkenskapsåren, med målet att kommersialisera, ha utvecklat eller utvecklar produkter, tjänster eller affärsprocesser som är nya eller innebär en väsentlig förbättring jämfört med nuläget och vilka medför en risk för tekniskt eller industriellt misslyckande. För det andra har många villkor ställts upp för företaget när det gäller ägarförhållanden. Dessa syftar till att säkerställa att bolaget är fristående. För det tredje får företaget ha högst 100 anställda och dess årliga omsättning eller balansomslutning får inte överstiga 10 miljoner euro. För det fjärde ska företaget ha varit verksamt i mindre än tio år. När den behöriga domstolen beslutar att inleda ett förfarande ska den uppenbarligen bedöma om gäldenären uppfyller villkoren i rekommendationen.

Enligt artikel 89 i förslaget till förordning ska en begäran om att inleda ett insolvensförfarande lämnas in av det insolventa EU-aktiebolaget. Enligt artikel 92 i förslaget ska begäran också kunna lämnas in av en borgenär. Ett bolag anses vara insolvent när det är allmänt oförmöget att betala sina skulder i takt med att de förfaller. Medlemsstaterna bör föreskriva närmare villkor för bedömningen av insolvens på nationell nivå. Enligt förslaget ska en begäran lämnas in på

ett standardformulär som innehåller information om bland annat EU-aktiebolaget självt, dess egendom, borgenärer, skulder och säkerheter som ställts för skulder. I princip utses i förfarandet en boförvaltare eller utredare. Gälldenären, en borgenär eller en grupp borgenärer kan dock begära att en boförvaltare inte utses, om gälldenären visar att bolaget har en uppdaterad aktuell balansräkning och att det har lämnat in sitt senaste obligatoriska årsbokslut till myndigheterna (artikel 90 och 92).

Enligt förslaget ska domstolen utan dröjsmål fatta beslut om inledande av ett förfarande samt om att en boförvaltare inte ska utses (artikel 93). Förfarandet ska innehålla ett betalnings- och verkställighetsförbud antingen enligt lag eller efter beslut av en domstol (artikel 94). Enligt motiveringen till förslaget behåller gälldenären i princip kontrollen över sina tillgångar och fortsätter med affärsverksamheten under förfarandet (eng. debtor-in-possession). All kommunikation i samband med förfarandet ska ske på digital väg (artikel 91).

Förslaget innehåller också bestämmelser om anmälan av fordringar. Borgenärerna behöver inte på nytt anmäla fordringar som har tagits upp i boförvaltarens eller gälldenärens förteckning över fordringar. Tidsfristen för att anmäla fordringar bör fastställas nationellt och får inte överstiga 30 dagar räknat från det att borgenären har fått en begäran från boförvaltaren eller domstolen om att anmäla sina fordringar eller från det att inledandet av insolvensförfarandet har antecknats i insolvensregistret, om detta sker senare (artikel 95.1–95.3). I detta avseende gäller det att beakta att det i artikel 55 i EU:s förordning om insolvensförfaranden (EU) 2015/848 som skydd för utländska borgenärer föreskrivs att tidsfristen för anmälan ska vara minst 30 dagar från införandet i insolvensregistret.

Enligt förslaget ska boförvaltaren eller gälldenären realisera tillgångarna och fördela intäkterna mellan borgenärerna. En EU-omfattande elektronisk auktion bör i princip användas för realiseringen, såvida detta inte är olämpligt (artikel 96.1 och 96.3). Medlemsstaterna bör på egen bekostnad inrätta elektroniska auktionssystem för detta ändamål (artiklarna 97 och 99). Kommissionen ska enligt förslaget koppla dessa plattformar till den europeiska e-juridikportalen (artikel 98).

Enligt förslaget får domstolen fatta beslut om att avsluta förfarandet utan att realisera tillgångarna om insolvensboet inte har några tillgångar, om tillgångarna är obetydliga eller om deras värde förefaller vara lägre än skulden till borgenärerna med säkerhetsrätt (artikel 96.2). Det föreslås också bestämmelser om ordnande av auktioner enligt vilka boförvaltaren bör informera alla borgenärer om auktionen och vem som helst får delta i auktionen. Medlemsstaterna får dock fastställa villkor för när gälldenärens befintliga aktieägare eller ledning får delta i auktionen (artikel 101).

Domstolen ska fatta beslut om att avsluta förfarandet inom sex månader efter det att begäran om inledande av förfarandet lämnades in. Domstolen får förlänga tidsfristen en gång med högst sex månader. Om domstolen beslutar att inte förlänga tidsfristen eller om också den förlängda tidsfristen löper ut ska förfarandet fortsätta som ett ordinarie likvidationsförfarande (artikel 102).

Förbudna krav (kapitel XI)

Enligt förslaget får en medlemsstat inte behandla EU-aktiebolag mindre förmånligt än andra aktiebolag med begränsat ansvar som bildats i enlighet med dess nationella rätt, vad gäller deras verksamhet. Undantag kan göras om det är objektivt motiverat och proportionerligt. Dessutom får en medlemsstat inte införa eller upprätthålla något av de villkor, åtgärder eller krav som anges i förslaget till förordning för EU-aktiebolag som har sitt säte i en annan medlemsstat:

Detta gäller rätten till offentligt stöd, verksamhetsstöd eller andra krav, krav på lokal företrädare eller en fysisk närvaro för att slutföra ett visst förfarande eller förbud mot att använda ett betalkonto som öppnats i en annan medlemsstat för att slutföra ett visst förfarande (artikel 103.1 och 103.2).

Slutbestämmelser (kapitel XII)

Enligt förslaget ska vid tillämpning av förordningen iakttas Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning). Dessutom tillämpas Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och om det fria flödet av sådana uppgifter samt om upphävande av förordning (EG) nr 45/2001 och beslut nr 1247/2002/EG (artikel 104).

Enligt förslaget omfattas EU-aktiebolagens redovisning av kraven i tillämplig redovisningslagstiftning i den medlemsstat där de har sitt säte. När det gäller finansiella rapporter ska viss information dessutom uttryckligen inges till Bris (artikel 26 och 105).

Medlemsstaterna ska föreskriva och verkställa ändamålsenliga, proportionella och avskräckande sanktioner, åtminstone när det gäller de bestämmelser som uttryckligen anges i förslaget till förordning. Bestämmelserna i fråga gäller skyldigheten att inge och uppdatera information i handelsregistret eller den digitala aktieägarförteckningen samt lämnandet av falsk eller vilseledande förklaring om borgenärens samtycke till ett påskyndat likvidationsförfarande (artikel 106.1 och 106.2).

Förslaget till förordning ska på sedvanligt sätt träda i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning. Förordningen ska tillämpas från och med den sista dagen i den tolfte månaden efter dagen för ikraftträdandet (artikel 109).

3.2 Delegering av befogenheter till kommissionen

Enligt följande artiklar i förslaget till förordning delegeras befogenhet till kommissionen att anta genomförandeakter som avses i artikel 291 i EUF-fördraget:

- Artikel 8.3: I kommissionens genomförandeakt skapas flerspråkiga formulär för standardiserade bolagsordningar.
- Artikel 34: Genom kommissionens genomförandeakt utvecklas det centrala EU-gränssnittet mot ett centralt digitalt register för EU-aktiebolag.
- Artikel 35.2 och 35.3: Genom kommissionens genomförandeakt utvidgas tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1132 om vissa aspekter av bolagsrätt (kodifiering) till att omfatta även EU-aktiebolag. Genom genomförandeakten upprättas även de flerspråkiga EU-mallar som avses i artikel 8 i förslaget till förordning, de flerspråkiga ansökningsformulär som avses i artiklarna 13 och 38, den automatiska kontroll som avses i artikel 13.7 och den detaljerade förteckningen över data som ska överföras med tanke på informationsutbyte mellan register och tillgång till handlingar och information via Bris, enligt artiklarna 15.3, 19.3, 26, 38.4 och 40, samt de tekniska specifikationerna för kompatibilitet mellan EU-registreringsbeviset och den digitala EU-fullmakten som avses i artiklarna 30 och 31 och företagsplånböcker.

- Artikel 92.4: I kommissionens genomförandeakt skapas ett standardformulär för begäran om att inleda ett insolvensförfarande.

- Artikel 98.1–98.3: I kommissionens genomförandeakt sammankopplas medlemsstaternas elektroniska auktionssystem via den europeiska e-juridikportalen.

Enligt statsrådets bedömning har de genomförandebefogenheter som delegeras till kommissionen definierats tillräckligt tydligt och noggrant avgränsat.

I artikel 107 i förslaget till förordning föreskrivs om kommittéer som biträder kommissionen. Medlemsstaterna ska övervaka utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter i ett granskningsförfarande enligt den s.k. kommittéförfarandeförordningen (nr 182/2011).

Dessutom ska det beaktas att rekommendationerna enligt artikel 288.5 i EUF-fördraget inte är bindande och att kommissionen och, i de särskilda fall som anges i fördragen, Europeiska centralbanken utfärdar rekommendationer enligt den tredje meningen i artikel 292 i EUF-fördraget. När det gäller kommissionens rekommendation innehåller den sistnämnda artikeln inga särskilda tillsynsbefogenheter för rådet. I kommissionens rekommendation ((EU) 2026/720), som avses i artikel 88.2 i förslaget till förordning, definieras bland annat innovativa uppstarts företag.

Definitionen används som bindande i kapitel X i förslaget till förordning. Detta kan göra det möjligt för kommissionen att ändra sin rekommendation, exempelvis genom att utvidga tillämpningsområdet, efter antagandet av förordningen, vilket kan bli problematiskt för medlemsstaterna. Definitionen gäller en del av förordningen som anses vara central.

3.3 Kommissionens meddelande

I kommissionens meddelande om den 28:e ordningens bolagsregelverk uppger kommissionen att EU behöver ambitiösa och brådskande åtgärder för att säkerställa konkurrenskraften och den ekonomiska tryggheten. Det pågår en hel del produktutveckling i EU:s medlemsstater, men ändå har innovativa företag svårt att växa och konkurrera globalt (avsnitt 1). I meddelandet sammanfattas också huvuddragen i förslaget till förordning om EU-aktiebolag (avsnitt 2).

EU Inc.-förslaget syftar till att särskilt stödja innovativa expanderande företag för att omvandla idéer till globala framgångar. För närvarande finns det dock inte en gemensam EU-definition av dessa företag, trots att ett stort antal nationella stödåtgärder och stödåtgärder på EU-nivå är riktade till dessa företag. Detta kan leda till ineffektiv eller inkonsekvent tillämpning av dessa åtgärder mellan medlemsstaterna och hindrar EU:s inre marknad från att fungera väl. Kommissionen har därför utfärdat en rekommendation om definitionen av innovativa företag, innovativa uppstarts företag och innovativa expanderande företag. Enligt kommissionen bygger definitionerna bygger på objektiva kriterier som hänför sig till investeringar i innovationsverksamhet, ålder, storlek eller tillväxt, och på etablerade kriterier som grundar sig på kommissionens rekommendationer om små och medelstora företag samt små midcapföretag. Syftet med de rekommenderade definitionerna är att ge praktiska sätt att bedöma och visa att kriterierna uppfylls. Rekommendationen riktar sig till medlemsstaterna, Europeiska investeringsbanken och Europeiska investeringsfonden. Andra aktörer, såsom nationella utvecklingsbanker och utvecklingsinstitutioner, uppmanas också att tillämpa definitionerna (avsnitt 3).

Dessutom redogör kommissionen i sitt meddelande för sina framtida planer i anslutning till förslaget till förordning. Dessa kommer att ligga till grund för framtida förslag om digitala

affärsmetoder på den inre marknaden, tillgång till finansiering, förmåga att locka till sig och behålla begåvningar, beskattning samt inrättande av specialdomstolar eller specialavdelningar (avsnitt 4).

4 Förslagets rättsliga grund och förhållande till proportionalitets- och subsidiaritetsprinciperna

4.1 Rättslig grund

Artiklarna 50 och 114 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

Den enda rättsliga grunden för förslaget till förordning är artikel 114 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).

Enligt artikel 114.1 ska Europaparlamentet och rådet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén, besluta om åtgärder för tillnärmning av sådana bestämmelser i lagar och andra författningar i medlemsstaterna som syftar till att upprätta den inre marknaden och få den att fungera. Enligt artikel 114.2 ska bestämmelserna i 114.1 inte tillämpas på bestämmelser eller föreskrifter om skatter, om fri rörlighet för personer eller om anställdas rättigheter och intressen.

Rådet fattar sina beslut med kvalificerad majoritet.

Enligt kommissionen tillnärmar detta förslag i flera avseenden den nationella lagstiftning som reglerar EU-företagens verksamhet under hela deras livscykel. Förslaget syftar på ett mångsidigt sätt till att förbättra den inre marknads funktion genom att skapa en effektiv bolagsrättslig ram för små och medelstora företag och investerare samt genom att fastställa en harmoniserad bolagsform, ”EU Inc.”, som regleras i den nationella rättsordningen i varje medlemsstat. Förslaget gör det möjligt för företag att locka till sig investeringar och expandera. Det behövs flexibla bestämmelser för att möta de utmaningar som moderna företag står inför på ett effektivt sätt. Förslaget tar itu med den ökande fragmenteringen av lagstiftningen om aktiebolag. Genom förslaget harmoniseras också vissa centrala bestämmelser om likvidations- och insolvensförfaranden.

Enligt kommissionen är syftet med förslaget att ingripa i de bestämmelser i medlemsstaterna som avviker från varandra i fråga om gränsöverskridande användning och godtagande av information om EU-aktiebolag i företagsregister samt notariehandlingar eller administrativa handlingar (till exempel apostille). Sådana hinder för gränsöverskridande användning finns också i administrativa eller rättsliga förfaranden, och man kan bland annat använda sig av EU:s harmoniserade företagscertifikat och den digitala EU-fullmakten. I förslaget ingår en skyldighet för administrativa och rättsliga myndigheter att via systemet för sammankoppling av register inhämta den information om EU-aktiebolag som finns allmänt tillgänglig. Syftet med förslaget är att förbättra det administrativa samarbetet mellan myndigheterna.

Dessutom syftar förslaget till att underlätta den fria rörligheten för kapital genom att harmonisera olika bestämmelser och förfaranden som berör investeringar i företag, även från tredjeländer.

Enligt kommissionens konsekvensbedömning är det dock i princip också möjligt att använda artikel 50 i EUF-fördraget för reglering av frågor som gäller etableringsfrihet (Commission Staff Working Document, Impact assessment report, part 1/3, SWD(2026) 321 final, s. 22, på engelska, nedan kommissionens konsekvensbedömning). Bakgrunden till kommissionens val

av rättslig grund kan vara att hela förslaget till förordning inte kan antas med stöd av artikel 50 i EUF-fördraget och att kommissionen har velat undvika sådana rättsliga grunder som kan leda till att direktivet används (jfr kommissionens konsekvensbedömning s. 23) och till att medlemsstaternas beslut är enhälliga.

Av Europeiska unionens domstols (nedan EU-domstolen) etablerade rättspraxis framgår att valet av rättslig grund för unionens åtgärd ska ske utifrån objektiva omständigheter som kan bli föremål för domstolsprövning, däribland åtgärdens syfte och innehåll. Om det vid granskning av den aktuella åtgärden framgår att den har två olika syften eller två typer av beståndsdelar, och om den ena av dessa kan identifieras som åtgärdens huvudsakliga eller avgörande syfte eller beståndsdel, medan den andra är av underordnad betydelse, ska en enda rättslig grund användas, med andra ord den som åtgärdens huvudsakliga eller avgörande syfte eller beståndsdel kräver (C-482/17 Tjeckiska republiken mot Europaparlamentet och Europeiska unionens råd, punkt 31, och där angiven rättspraxis).

Enligt EU-domstolens rättspraxis förutsätter åberopandet av artikel 114 i EUF-fördraget att (i) det finns eller kan finnas skillnader mellan olika länders nationella lagstiftning och att de är ägnade att hindra den inre marknadens funktion eller orsaka betydande snedvridning av konkurrensen, (ii) syftet med åtgärden är att verkligen förbättra villkoren för upprättandet av den inre marknaden och dess funktion, och (iii) det inte är möjligt att använda någon annan rättslig grund. EU-domstolen har tidigare (C-436/03 Europaparlamentet mot Europeiska unionens råd (SCE), punkt 39–46) ansett att en rättsakt som syftar till att inrätta en ny rättslig form utöver de nationella formerna och utan att påverka den nationella lagstiftningen inte kan använda en artikel som motsvarar artikel 114 i EUF-fördraget som rättslig grund. Detsamma torde gälla för artikel 50 i EUF-fördraget. En sådan rättsakt skulle kräva en rättslig grund som inte har syftet att tillnärma medlemsstaternas lagstiftningar.

Statsrådet anser att det med tanke på bolagsrätten är motiverat att under de fortsatta förhandlingarna bedöma möjligheten att som rättslig grund använda också artikel 50 i EUF-fördraget (Etableringsfrihet), som oftast används som rättslig grund i förslag till bolagsrätt och med stöd av vilken förslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Enligt statsrådets uppfattning förefaller förslaget till förordning i ljuset av dess innehåll inte heller tydligt ha endast ett huvudsakligt syfte, utan en väsentlig del av de centrala artiklarna i förslaget avser förfaranden i samband med bildande av bolag eller registrering av filial, rättslig form samt ändring av säte genom fusion, delning eller flyttning av säte (särskilt artiklarna 3–5, 9–10, 13–21, 25–26, 30–31 och 36–41).

EU-domstolen har av hävd ansett att unionens lagstiftare om möjligt alltid ska sträva efter att använda endast en rättslig grund. Användning av två eller flera rättsliga grunder parallellt är en exceptionell lösning. Enligt EU-domstolen är det möjligt när det är fråga om en åtgärd som har flera samtidiga syften eller omfattar flera delfaktorer som det inte går att skilja från varandra och av vilka ingen ter sig sekundär eller indirekt i förhållande till någon annan. Dessutom kräver användning av flera rättsliga grunder alltid att grunderna är sinsemellan förenliga när det gäller beslutsförfarandet. Enligt statsrådets preliminära bedömning kan förutsättningarna ovan uppfyllas i fråga om artiklarna 50 och 114 i EUF-fördraget. De aktuella rättsliga grunderna är också förenliga med varandra, eftersom båda följer samma beslutsförfarande och också rättsverkningarna är förenliga. Under förhandlingarna bör det dock bedömas närmare om det finns lämpliga kriterier för de två rättsliga grunderna. Artikel 50 i EUF-fördraget förutsätter dock att direktivet används som lagstiftningsinstrument. Förslaget kan således inte antas i form av en förordning, om artikel 50 ska läggas till som rättslig grund. Även om det redan sker i och med kommissionens förslag kan detta i sin tur omintetgöra syftet med förslaget, om det i och med genomförandet av direktivet uppstår flera olika bolagsrättsliga ramar i medlemsstaterna.

Artikel 115 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

Enligt artikel 115 i EUF-fördraget ska rådet utan att det påverkar tillämpningen av artikel 114 enhälligt i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande och efter att ha hört Europaparlamentet och Ekonomiska och sociala kommittén utfärda direktiv om tillnärmning av sådana lagar och andra författningar i medlemsstaterna som direkt inverkar på den inre marknadens upprättande eller funktion.

I artiklarna 78 och 79 i förslaget till förordning om EU Inc. föreskrivs om personaloptioner för arbetstagarna och verkställande direktören samt om tidpunkten för beskattning i samband med aktieteckning som sker med stöd av dessa. Inte heller i detta avseende har behovet av andra rättsliga grunder förts fram i någon större utsträckning (jfr artikel 114.2 i EUF-fördraget ovan).

När det gäller beskattningen har den föreslagna rättsliga grunden i förslaget till förordning motiverats mycket knapphändigt. Kommissionen har ansett att även om man i förslaget också behandlar aspekter som rör beskattning av personaloptioner (EU Employee Stock Option, EU-ESO) och arbetstagarnas medverkan, syftar dessa bestämmelser inte till att harmonisera beskattningen eller arbetstagarnas rättigheter. Kommissionen förefaller alltså anse att dessa bestämmelser endast är åtgärder till stöd för genomförandet av förslagets huvudsyfte och att de kan antas i form av anknutna bestämmelser till förslaget med stöd av artikel 114 i EUF-fördraget. Artikel 79 i förslaget till förordning innehåller dock förslag till harmonisering av tidpunkten för beskattning av en viss inkomst för fysiska personer och beräkningen av den beskattningsbara inkomsten. Enligt statsrådets uppfattning är det i båda fallen fråga om centrala delar av skatteregleringen i sin helhet. Statsrådet anser att det i artikel 79 är fråga om sådana bestämmelser om skatter som avses i artikel 114.2 i EUF-fördraget. EU-domstolen har i sin rättspraxis (Mål C-338/01 och C-533/03) ansett att begränsningen av tillämpningsområdet för artikel 114 i EUF-fördraget omfattar både materiella och processuella regler (inklusive regler om indrivning av skatter). Det förefaller därför inte vara möjligt att använda artikel 114 i EUF-fördraget som rättslig grund i fråga om artikel 79. När det gäller beskattning skulle den rätta rättsliga grunden vara artikel 115 i EUF-fördraget, som förutsätter att medlemsstaterna är enhälliga i rådet. Artikel 115 i EUF-fördraget kan emellertid inte kombineras med artikel 114 i EUF-fördraget, eftersom de skulle leda till olika omröstningsregler i rådet. Således är alternativet att stryka artikel 79 från förslaget eller att anta bestämmelserna om beskattning av personaloptioner i EU-aktiebolag som en separat rättsakt.

Statsrådets bedömning

Enligt statsrådets preliminära bedömning är artikel 114 i EUF-fördraget lämplig som rättslig grund, med undantag för artikel 79 om beskattning i förslaget. Under den fortsatta behandlingen utreder statsrådet dock närmare de frågor som gäller den rättsliga grunden. Vid behov preciserar statsrådet sin ståndpunkt till denna del genom en kompletterande U-skrivelse.

4.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna

Subsidiaritetsprincipen

Syftet med kommissionens förslag är att ta itu med de små och medelstora företagens problem som beror på medlemsstaternas olika nationella bolagslagstiftning och bolagsrättsliga förfaranden. Därför behövs samordnade åtgärder på EU-nivå, vilket sannolikt ger direkt nytta för europeiska och även finländska företag och indirekt förbättrar den europeiska ekonomin på medellång och lång sikt.

Enligt kommissionen är förslaget inriktat på omständigheter som intressenter, särskilt små och medelstora företag och deras grundande aktieägare, ansåg problematiska vid de samråd som ordnades under beredningen. Förslaget fokuserar dessutom på en harmoniserad bolagsrättslig lagstiftning i hela EU. De åtgärder som valts ut på det sätt som föreslås i kommissionens konsekvensbedömning kan ingripa mer heltäckande, effektivt och verkningsfullt i de konstaterade problemen och hindren än medlemsstaternas bilaterala eller multilaterala åtgärder.

Statsrådet anser att förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen. I fråga om förslagen om personbeskattning borde det dock ännu bedömas om förutsättningarna för subsidiaritet uppfylls, om förslaget framskrider också till den del det gäller beskattningen.

Proportionalitetsprincipen

Statsrådet anser att iakttagandet av proportionalitetsprincipen i förslaget till förordning till vissa delar har motiverats bristfälligt. I kommissionens konsekvensbedömning nöjer man sig med att konstatera att förslagen inte går längre än vad som är nödvändigt för att uppnå målen. Förenligheten med proportionalitetsprincipen bör dock bedömas närmare vid den fortsatta beredningen, exempelvis till den del som det i förslaget föreskrivs om insolvensförfaranden (kapitel X i förslaget till förordning). Till dessa delar kan man enligt statsrådets preliminära bedömning inte uppnå förslaget mål, utan i stället försämras de nuvarande effektiva förfarandena i Finland och de övriga medlemsstaterna. Enligt statsrådets uppfattning går de föreslagna åtgärderna längre än vad som är nödvändigt och krävs för att uppnå målen och försvårar domstolarnas verksamhet på ett ohållbart sätt. I kommissionens konsekvensbedömning har bedömningarna av domstolsväsendet och verkställigheten förbisetts, vilket har motiverats med tillämpningen av proportionalitetsprincipen (Commission Staff Working Document, Impact assessment report, part 3/3, SWD(2026) 321 final, s. 18 på engelska) och i rådets arbetsgrupp dessutom med att de har bedömts i konsekvensbedömningen av ett av kommissionens tidigare förslag med i huvudsak samma innehåll.

4.3 Val av rättsligt instrument

Kommissionen föreslår att rättsakten får formen förordning från Europaparlamentet och rådet. Kommissionen motiverar sitt tillvägagångssätt med att en förordning minskar lagstiftningens komplexitet och ökar rättssäkerheten för EU-aktiebolag och deras investerare. Enligt kommissionen möjliggör en förordning en snabb och direkt tillämpning av bestämmelserna och på så sätt undviks en lång genomförandetid och möjligheter till ytterligare reglering.

Statsrådet anser att valet av rättsligt instrument i princip är motiverat. Ett undantag från detta är kapitel X i förslaget till förordning, vars bestämmelser det skulle vara mycket svårt, om inte omöjligt, för domstolarna att tillämpa direkt. De föreslagna bestämmelserna kräver tvärtom rikligt med ytterligare nationell reglering, vilket kan leda till en betydligt mer komplicerad lagstiftningshelhet och en längre genomförandetid än vad kommissionen ursprungligen har uppskattat.

5 Förslagets konsekvenser

I kommissionens förslag är det fråga om en ny nationell bolagsform som till många delar har reglerats på EU-nivå. Nedan kan endast riktgivande bedömningar göras. Konsekvenserna kan bedömas närmare under den fortsatta behandlingen av förslaget.

I allmänhet kan man dessutom konstatera att kommissionen inte har gjort någon egentlig konsekvensbedömning av kapitel X i förslaget till förordning, med undantag för enskilda omständigheter som beskrivs nedan. Kommissionen har endast konstaterat i motiveringen att det föreslagna insolvensförfarandet är snabbt och kostnadseffektivt. Vid rådets arbetsgrupps möte har kommissionen motiverat avsaknaden av en ordentlig konsekvensbedömning med att konsekvenserna av förslaget redan har bedömts i samband med det andra insolvensdirektivet. Det föreslagna insolvensförfarandet motsvarar i huvudsak det förenklade avvecklingsförfarandet för mikroföretag som föreslagits som en del av det andra insolvensdirektivet, och som rådet och Europaparlamentet strök ur direktivet som ogenomförbart (Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2026/799 om harmonisering av vissa delar av insolvensrätten). Se konsekvensbedömningarna av förslaget till direktiv, U 101/2022 rd och UJ 16/2024 rd, som till stora delar också lämpar sig för det nu föreslagna insolvensförfarandet.

Konsekvenser för den nationella lagstiftningen

Om förslaget till förordning antas i huvudsak på det sätt som kommissionen föreslår, bör Finland göra åtminstone vissa preciseringar i den nationella bolagsrätten och annan anknytande lagstiftning. I förslaget till förordning förutsätts bland annat att en medlemsstat ska utse en bolagsform vars lagstiftning ska tillämpas på EU-aktiebolag på ett sätt som kompletterar förordningen. I Finland är en sådan motsvarande bolagsform närmast ett privat aktiebolag. I förslaget till förordning förblir det dock i viss mån oklart när regleringen enligt förordningen är uttömmande och när den ska kompletteras med nationella lagar. Bolaget och dess aktieägare ska dock med tillräcklig säkerhet kunna bedöma om förordningen, bolagsordningen eller den nationella aktiebolagslagen är tillämpliga. På grund av förslaget till förordning torde det också bli nödvändigt att föreskriva om vissa undantag från bestämmelserna om nationella privata aktiebolag, men i den nationella beredningen bör det bedömas om det är möjligt och fördelaktigt att utsträcka samma bestämmelser enligt förordningen till att även gälla finländska aktiebolag.

Om förslaget till förordning antas i huvudsak på det sätt som kommissionen föreslår, måste lagstiftningen om handelsregistret ändras på vissa punkter. Exempelvis föreskrivs det i handelsregisterlagen om en längre tidsfrist för registrering av aktiebolag och filialer (fem vardagar för en digital ansökan som gjorts med standardformuläret) än tidsfristen i förslaget till förordning (48 timmar). Övriga ingivanden ska behandlas inom 21 dygn. Likaså ska registreringsansökan enligt förslaget till förordning kosta företaget högst 100 euro, medan registreringsavgiften för ett aktiebolag enligt arbets- och näringsministeriets gällande förordning om Patent- och registerstyrelsens avgiftsbelagda prestationer år 2026 (1216/2025) är 300 euro och avgiften för annan näringsidkares grundansökan är 400 euro.

I Finland finns inga alternativa insolvensförfaranden för vissa företagsgrupper, utan alla företag kan ansöka om företagssanering eller konkurs (undantaget vissa finansmarknadsaktörer). Företagets storlek och verksamhetens komplexitet, samt i synnerhet de tillgångar som återstår när insolvensförfarandet inleds, påverkar naturligtvis förfarandets gång och ofta även dess varaktighet.

Det föreslagna insolvensförfarandet jämförs i Finland i någon mån med företagssaneringen enligt lagen om företagssanering (47/1993), eftersom avsikten uppenbarligen är att EU-aktiebolaget behåller kontrollen över sina tillgångar trots att förfarandet inletts och bolaget kan fortsätta sin dagliga affärsverksamhet. Samtidigt tyder tanken att EU-aktiebolagets tillgångar säljs under förfarandet på konkurs enligt konkurslagen (120/2004). Det föreslagna

insolvensförfarandet kräver rikligt med ytterligare nationell reglering för att det ska kunna tillämpas i praktiken. Den föreslagna övergångsperioden på 12 månader räcker inte till för att anta denna ytterligare nationella reglering.

I Finland förordnas alltid en boförvaltare i konkursförfaranden. I princip förordnas också i företagssaneringar en utredare med undantag för de exceptionella situationer som föreskrivs i 82 a och 82 b § i lagen om företagssanering. Med beaktande av att det i det föreslagna förfarandet uppenbarligen inte är möjligt att förordna en boförvaltare, om gäldenären eller borgenären kräver det och vissa andra förutsättningar uppfylls, innehåller det föreslagna förfarandet betydande risk för missbruk. Det är oklart hur förfarandet fungerar i praktiken och hur borgenärernas rättigheter ska tryggas utan boförvaltare när gäldenären får fortsätta sin verksamhet och det inte heller finns några egentliga hinder för att inleda förfarandet. Ett normalt företagssaneringsförfarande kan inte inledas till exempel om det finns grundad anledning att anta att det huvudsakliga syftet med ansökan är att kränka borgenärens rättigheter, om gäldenärens bokföring är behäftad med väsentliga brister eller fel eller om gäldenären eller någon för hans eller hennes räkning har gjort sig skyldig till ett bokföringsbrott eller oredlighet hos gäldenären eller om det finns grundad anledning att misstänka att han eller hon har gjort sig skyldig till ett sådant brott (7 § i lagen om företagssanering). Dessa hinder för att inleda förfarandet är avsedda att skydda borgenärerna mot uppenbara fall av missbruk. Boförvaltaren har dessutom en central roll när det gäller att bedöma om det finns ett särskilt utredningsbehov i gäldenärens verksamhet före konkursen samt skyldighet att vid behov göra en anmälan om brottsmisstanken till polisen (14 kap. 5 § i konkurslagen). Utan boförvaltaren skulle de ekonomiska brotten sannolikt förbli outredda.

Om förslaget till förordning antas i huvudsak på det sätt som kommissionen föreslår, kan dessutom den så kallade engångsprincipen eventuellt förutsätta ändringar i skattelagstiftningen, arbetslagstiftningen och lagstiftningen om social trygghet.

Ekonomiska konsekvenser

Kommissionen har bedömt konsekvenserna av förslaget till förordning i kommissionens arbetsdokument (SWD (2026) 321 final, del 1–3, på engelska, nedan kommissionens konsekvensbedömning).

I centrum för förslaget till förordning står nybildade och expanderande små och medelstora företag. Som vissa av de allmänna problem som dessa ställs inför har identifierats begränsade intäkter i uppstartsfasen och det därav följande behovet av kapitaltillskott, finansieringen av investeringar som behövs för att expandera samt förmågan att locka till sig och behålla begåvningar. Enligt de svar som kommissionen fått från företagare ökar medlemsstaternas olika lagstiftningskrav vid gränsöverskridande verksamhet under hela livscykeln dessutom den administrativa bördan på EU:s inre marknad framför allt för små och medelstora företag. Skillnaderna leder till ökade utredningskostnader och kostnader för efterlevnad av lagstiftningen samt ett betydande behov av att anlita utomstående experter. Som ett konkret exempel kan nämnas att det i många medlemsstater, med undantag för Finland och de nordiska länderna, fortfarande finns betydande minimikrav på aktiekapitalet och bestyrkande av notarie personligen, som utgör en betydande kostnadsbörda i början och fördröjer bildandet av företaget.

Enligt kommissionen har Internationella valutafonden bedömt att medlemsstaternas rättsliga fragmentering i nuläget motsvarar en avgift på cirka 44 procent (jfr tullar) för varor på EU:s inre marknad, vilket gör att den inre marknaden inte fungerar optimalt (kommissionens konsekvensbedömning, del 1/3, s. 6 med fotnoter). Kommissionen bedömer därför att

företagens konkurrenskraft i EU-området är relativt sett sämre än på andra huvudmarknader (exempelvis USA), att det bildas färre företag, att affärsverksamheten expanderar långsammare och att investerarnas intresse för företagen i EU-området minskar.

Enligt kommissionens bedömning skulle det i och med förslaget till förordning bli lättare för de företag som omfattas av tillämpningsområdet att bedriva affärsverksamhet, att locka till sig investeringar och att minska den administrativa bördan. Samtidigt skulle anpassningen till den nya regleringen i början medföra kostnader för företagen. Ur investerarnas (inklusive mottagarna av personaloptioner) synvinkel skulle det bli lättare att attrahera investeringar och den administrativa bördan skulle minska, men anpassningen till den nya regleringen skulle också medföra kostnader för investerarna. Ur myndigheternas synvinkel skulle förslaget till förordning medföra både fördelar och kostnader. För samtliga ovannämnda aktörer och för samhället skulle det vara av betydelse att den inre marknadens funktion och konkurrenskraft förbättras (kommissionens konsekvensbedömning, del 1/3, s. 37).

Enligt kommissionens uppgifter bildas det årligen sammanlagt cirka 670 000 nya aktiebolag i EU-medlemsstaterna. Mot denna bakgrund kan det enligt kommissionens moderata bedömning under en tioårsperiod uppstå cirka 309 000 EU-aktiebolag inom EU-området (kommissionens konsekvensbedömning, del 2/3, s. 46).

Enligt kommissionens beräkningar skulle man kunna uppnå bland annat följande fördelar: beroende på medlemsstat skulle varje grundande aktieägare i ett bolag i genomsnitt spara 850–1 300 euro vid bolagsbildandet. Dessutom skulle tillämpningen av principen med engångsinlämning spara mellan 80 och 340 euro i samband med bildandet (kommissionens konsekvensbedömning, del 1/3, s. 56). I Finland är det möjligt att anmäla sig till Skatteförvaltningens register i samband med anmälan om bildande, där också information om verkligt huvudmannaskap inges. Det är oklart hur förslaget till förordning påverkar dessa förfaranden.

Genom förslaget till förordning förenklas på EU-nivå bolagets interna administrativa förfaranden, vilket visserligen redan regleras i stor utsträckning eller åtminstone tillåts i den nationella aktiebolagslagen. Dessutom bedömer kommissionen att den föreslagna uppskjutna beskattningen vid upprättandet av varje EU-aktiebolags personaloptionsplan skulle innebära en besparing på 420 euro per anställd som utnyttjar optioner (kommissionens konsekvensbedömning, del 1/3, s. 56).

Genom förslaget till förordning underlättas också den digitala handeln med aktier och placeringen i EU-aktiebolag, när behovet av juridisk due diligence minskar och kravet på personlig inställelse för att delta i överlåtelsen försvinner för EU-aktiebolagens del. I Finland krävs dock inget bestyrkande av notarius publicus eller personlig inställelse för överlåtelse av aktier. Enligt kommissionens uppskattning skulle den kostnadsbesparing som uppstår för en sekundär överlåtelse av ett aktieinnehav på 500 000 euro uppgå till cirka 1 800–2 800 euro per investerare och bolag för ett EU-aktiebolag. I och med de helt digitala förfarandena för kapitalökningar och aktieemissioner skulle det dessutom uppstå en besparing på cirka 1 100 euro per finansieringsomgång (kommissionens konsekvensbedömning, del 1/3, s. 56–57).

Enligt en moderat bedömning av de 309 000 EU-aktiebolag som bildas inom EU-området skulle de spara sammanlagt cirka 328–440 miljoner euro under en tioårsperiod. Utifrån en känslighetsanalys har kommissionen också gjort en mer pessimistisk och en mer optimistisk bedömning av de samlade konsekvenserna. Konsekvenserna är följaktligen mindre respektive större än i den moderata bedömningen (kommissionens konsekvensbedömning, del 3/3, s. 112).

Om de EU-aktiebolag som avses i förslaget till förordning registreras i Finland, är det omöjligt att göra en kvantitativ bedömning. Detta beror bland annat på hur de bestämmelser som tillämpas på EU-nivå och nationell nivå som helhet ser ut, i vilken mån de olika juridiska riskerna eller oklarheterna kan minskas under de fortsatta förhandlingarna och i vilken utsträckning det ges utrymme för uppkomsten av bolags- och marknadspraxis. Ur bolagens synvinkel är en heltäckande och flexibel men konsekvent reglering önskvärd. De bolag som drar nytta av förslaget kan allmänt bedömas till en början ha en viss nytta av de förmånligare registreringskostnaderna och ett något kortvarigare förfarande. Förslagen kan vara till fördel särskilt för mikroföretag och småföretag som ska bildas och är i begynnelsefasen. Under den egentliga affärsverksamheten kan de också dra nytta av EU-varumärket och möjligheten att använda engelska i sin verksamhet och i sina kontakter med myndigheter, om de bedriver gränsöverskridande affärsverksamhet i EU- eller EES-medlemsstater. Framför allt kan dessa företag dra nytta av en mer harmoniserad och lättare lagstiftning om privata aktiebolag i olika medlemsstater, digitala förfaranden och bättre tillgång till finansiering.

Däremot förefaller bestämmelserna i Finlands nationella bolagslagstiftning i huvudsak motsvara förslaget till förordning (till exempel bildande utan aktiekapital, utan aktiens nominella värde samt utan notarius publicus) eller till vissa delar till och med vara förmånligare (till exempel ärenden som bestäms i bolagsordningen för ett uppstarts företag; bolagsstämmans beslutförhet utan en viss föreskriven andel av aktieägarna närvarande; samt skyddet av aktieägare mot försämringar av rättigheterna vid ändring av bolagsordningen, som är mer omfattande än i förslaget till förordning). Till de sistnämnda delarna skulle de finländska EU-aktiebolag som bildas på det sätt som avses i förslaget till förordning inte få nämnvärda fördelar. Generellt kan det bedömas att finländska företag ändå har goda förutsättningar att utnyttja den bolagsform som avses i förslaget till förordning och de fördelar som en eventuellt effektivare kapitalmarknad medför för expanderande företag. De eventuella fördelarna framhävs i gränsöverskridande situationer. De fördelar som uppnås genom förslaget till förordning skulle för sin del minska om Finland i fortsättningen på ett effektivare sätt beaktar förväntningarna på internationell affärsverksamhet och finansiering. I Finland utvecklas likaså redan nu digitala förfaranden för införande i handelsregistret och andra register och för avförande ur dem.

Eftersom det vid beskattningen av personaloptioner enligt artikel 79 i förslaget till förordning är fråga om en ändring av det nuvarande skattesystemet i Finland, har förslaget också ekonomiska konsekvenser för Finland. Om beskattningstidpunkten för personaloptioner överförs till beskattningen det år då aktierna säljs, leder det till direkta förluster av skatteintäkter under de kommande åren. Skatter inflyter senare, när aktierna överlåts.

För närvarande beskattas inkomster på basis av personaloptioner i Finland som förvärvsinkomst vid den tidpunkt då arbetstagaren använder personaloptionen. En personaloption anses bli använd när den skattskyldige erhåller eller förvärvar de aktier eller andelar som personaloptionen gäller eller överlåter den. Som förmånens värde betraktas aktiens eller andelens verkliga värde vid den tidpunkt när personaloptionen används, minskat med det sammanlagda pris som den skattskyldige har betalt för aktien eller andelen och optionen. Om förmånen används genom att överlåta en personaloption, betraktas som förmånens värde överlåtelsepriset för optionen, minskat med det pris som överlåtaren har betalt för den. När aktier som tecknats utifrån en personaloption säljs ska värdestegringen under ägartiden beskattas som överlåtelsevinst. I det nuvarande systemet i Finland beskattas således en förmån som fåtts på basis av en personaloption som förvärvsinkomst vid tidpunkten för användningen av optionerna och en värdestegring under ägartiden som kapitalinkomst vid försäljning av aktierna.

Skatteintäkterna av personaloptioner och aktiepremier beräknas i Finland uppgå till totalt cirka 405 miljoner euro enligt 2027 års nivå. I fråga om konsekvenserna är det väsentliga om ändringen i Finland ska gälla endast sådana personaloptioner som avses i artikel 78 i förordningen eller om hela systemet i Finland samtidigt ska ändras så att inkomst som erhålls på basis av personaloptioner alltid beskattas först vid tidpunkten för aktieförsäljningen. Om ändringen i enlighet med förslaget till förordning endast gäller sådana optioner som avses i artikel 78 i förordningen, kommer effekten åtminstone under de första åren sannolikt att vara betydligt mindre än det ovannämnda totala belopp som inflyter. Konsekvenserna är dock mycket svåra att bedöma, eftersom det beror på hur många nya EU-aktiebolag och personaloptionsarrangemang som tas i bruk.

Vid ramförhandlingarna våren 2026 slog regeringen fast att tidpunkten för beskattningen av personaloptioner ändras från när personaloptionen används till tidpunkten för överlåtelsen av den underliggande tillgången när det gäller aktier i noterade bolag.

Konsekvenser för borgenärernas ställning och domstolarna vid insolvensförfarande

Kommissionen har i konsekvensbedömningen konstaterat att det förenklade insolvensförfarandet skulle ha förkastats redan i ett tidigt skede i beredningen av förslaget, eftersom det inte är förenligt med EU-aktiebolagens innovativa karaktär och komplexitet. Enligt kommissionens konsekvensbedömning kan innovativa uppstarts företag ha en komplex portfölj bestående av exempelvis patent, specialmaskiner eller innovativ produktion, vilket komplicerar insolvensförfarandena, eventuellt förlänger deras varaktighet och förutsätter juridisk rådgivning om bland annat immateriella rättigheter och dataskydd. Därför är ett förenklat insolvensförfarande inte lämpligt för dessa företag (kommissionens konsekvensbedömning, del 2/3, s. 50). Trots detta har ett liknande förfarande dock tagits med i förslaget till förordning, vilket kommissionen har förespråkat med bland annat de behov som innovativa uppstarts företag har uttryckt och det faktum att det aktuella förslaget enligt kommissionen inte är exakt detsamma som det tidigare.

Vid insolvensförfaranden enligt kapitel X i förslaget till förordning är borgenärernas ställning sämre än vid finländska insolvensförfaranden. Utöver det som konstaterats ovan i konsekvenserna för lagstiftningen om boförvaltaren och förutsättningarna för att inleda förfaranden beror detta på att borgenärerna i Finland beslutar om försäljning av bolagets tillgångar vid konkurs, enligt den så kallade principen om borgenärsautonomi. Enligt förslaget ska boförvaltaren endast underrätta borgenärerna om försäljningen, eller så ska gäldenären själv sälja tillgångarna. Försämringen av borgenärernas ställning kan ha negativa konsekvenser för tillgången till finansiering för EU-aktiebolag och innovativa uppstarts företag. Dessutom är en offentlig auktion knappast den bästa utgångspunkten för försäljning av innovativa uppstarts företags tillgångar, då tillgångarna på grund av verksamhetens natur ofta torde vara förknippade med exempelvis frågor som rör dataskydd och immaterialrätt.

Det är oklart hur stor del av Finlands nuvarande företagsbestånd som skulle kunna begära det föreslagna insolvensförfarandet i stället för ett konkurs- eller företagssaneringsförfarande (alltså uppfylla kriterierna i kommissionens rekommendation och byta sin nationella bolagsform till ett EU-aktiebolag). Det är exempelvis inte känt hur stor del av de finländska företagen som har kostnader för forskning och utveckling som motsvarar minst tio procent av deras årliga driftskostnader eller minst fem procent av deras årliga nettoomsättning. Enligt uppskattningar från kommissionen i rådets arbetsgrupp uppfyller för närvarande 0,1 procent av de europeiska företagen kriterierna för definitionen. När det gäller kriterierna för företagets storlek uppfyller dock största delen av de finländska företagen definitionen i kommissionens rekommendation.

Enligt Statistikcentralens struktur- och bokslutsstatistik över företag hade totalt 99,7 procent av de finländska företagen färre än 100 anställda 2024.

Med beaktande av att kriterierna i rekommendationen lämnar rum för tolkning är det sannolikt att EU-aktiebolagens insolvensförfaranden blir långsammare jämfört med de nuvarande finländska insolvensförfarandena, eftersom det tar tid att bedöma om ett företag uppfyller kriterierna enligt definitionen i kommissionens rekommendation. Borgenärerna har sannolikt också intresse av att bestrida saken. Definitionen i rekommendationen gör det också möjligt för gäldenären att avsiktligt försöka uppfylla dess villkor. På grundval av förslaget verkar det dock inte finnas något hinder för att borgenärer begär att dessa företag försätts i nationella insolvensförfaranden.

Det är uppenbart att det i Finland inte finns något sådant elektroniskt auktionssystem i vilket även utländska personer skulle kunna delta i de auktioner som anordnas. En sådan auktionsplattform ska enligt förslaget inrättas med statliga budgetmedel. Kommissionen uppskattar att inrättandet av en sådan plattform skulle kosta mellan 185 000 och 370 000 euro och att underhållet skulle kosta 324 000 euro per år (kommissionens konsekvensbedömning, del 1/3, s. 9).

Kommissionen konstaterar i sin konsekvensbedömning att digitaliseringen av insolvensförfarandena enligt förslaget i sig inte medför några kostnader för medlemsstaterna, eftersom digitaliseringen redan regleras i andra EU-rättsakter (i synnerhet förordning (EU) 2023/2844) och att alla insolvensförfaranden inom EU i alla händelser kommer att vara digitala på det sätt som avses i förslaget oberoende av detta förslag (kommissionens konsekvensbedömning, del 1/3, s. 9). Likaså kan den minskade administrativa bördan för gäldenärer eller borgenärer i anslutning till digitaliseringen av kommunikationen i samband med insolvensförfaranden i vissa medlemsstater inte anses bero på detta förslag. I Finland sköts alla kontakter i anslutning till insolvensförfaranden redan digitalt.

Förslaget ökar domstolarnas arbetsmängd och förutsätter således sannolikt tilläggsresurser för domstolarna. Eftersom tillämpningsområdet för förfarandet enligt förslaget tidigare var alla mikroföretag (alltså uppskattningsvis över 95 procent av företagen i Finland), uppskattades de kostnader i statsbudgeten som hänför sig till domstolarnas personalkostnader i samband med förfarandet uppgå till flera miljoner euro per år (se UJ 16/2024 rd s. 5). Som det konstateras ovan är det oklart hur många företag som slutligen skulle omfattas av insolvensförfarandet enligt detta förslag till förordning. Ur domstolens synvinkel är det föreslagna förfarandet dock mer arbetskrävande än ett ordinarie konkursförfarande. Dessutom bör alla system som domstolarna och exempelvis konkursombudsmannen använder uppdateras för att det nya förfarandet ska kunna tillämpas.

Förslaget innehåller inga bestämmelser om att EU:s förordning om insolvensförfaranden (EU) 2015/848 ska tillämpas på det föreslagna insolvensförfarandet, även om detta anges i förslagets motiveringar. Detta skulle leda till många oklarheter särskilt i gränsöverskridande situationer och försvaga utländska borgenärs ställning i alla insolvensförfaranden enligt förordningen som inletts i EU:s medlemsstater. Dessutom skulle exempelvis rättigheterna för arbetstagare vid en finländsk fabrik eller borgenärer med säkerhetsrätt i ett insolvensförfarande sannolikt omfattas av lagstiftningen i den stat där ett EU-aktiebolag är etablerat, om valet av lag skulle bestämmas enligt artikel 4 i förslaget till förordning också för insolvensförfaranden. Mot bakgrund av Finlands relativt goda skydd för borgenärer med säkerhetsrätt och deras starka företrädesrätt skulle detta kunna försämra rättigheterna för borgenärer med säkerhetsrätt avsevärt i dessa förfaranden. Även detta skulle kunna ha vissa konsekvenser för EU-aktiebolagens tillgång till finansiering.

Konsekvenser för andra myndigheter

Förslaget till förordning påverkar och förutsätter ändringar i flera av Patent- och registerstyrelsens system, såsom företags- och organisationsdatasystemets (FODS) e-tjänst, operativa system och informationstjänstsystem. Dessutom har förslaget till förordning konsekvenser för handelsregistrets operativa system och Bris, till vilket handelsregistret som upprätthålls av Patent- och registerstyrelsen har kopplats. Exempelvis anmälningshandlingar bör vara strukturerade och maskinläsbara och det räcker inte längre att den ingivna informationen är tillgänglig som separata registreringar. Enligt Patent- och registerstyrelsens preliminära uppskattning uppgår kostnaderna för de systemändringar som förslaget till förordning förutsätter till flera miljoner euro. I förslaget till förordning ges ingen exakt bild av genomförandet av förfarandena i förslaget, varför kostnadskalkylen för systemändringarna är av allmän karaktär. Kalkylen därmed är preliminär och kan ändras. Det är dessutom klart att de ändringar som gäller EU-aktiebolag förutsätter att myndigheterna avsätter personalresurser för uppgifterna.

Patent- och registerstyrelsen är ett nettobudgeterat ämbetsverk och kostnaderna för dess verksamhet täcks i princip genom handläggningsavgifter som tas ut för prestationerna. Handelsregistrets kostnadsmotsvarighet 2025 var 108,2 procent. I förslaget till förordning föreskrivs om ett kostnadstak på 100 euro för anmälan om bildande vid påskyndat förfarande som gäller ett EU-aktiebolag vid användning av en mall för bolagsordning. Detta tillämpas också på anmälningar om ändring som gjorts med hjälp av mallarna samt på EU-aktiebolags filialer.

För närvarande kostar det 300 euro att bilda ett aktiebolag med hjälp av mallarna i FODS-tjänsten, annars är handläggningsavgiften för anmälan om bildande 400 euro. Handläggningsavgiften för anmälan om bildande av en filial är likaså 400 euro. Handläggningsavgiften för en anmälan om ändring av ett aktiebolags bolagsordning är 300 euro. För närvarande är det inte möjligt att bedöma vad den verkliga handläggningskostnaden för en anmälan om bildande av ett EU-aktiebolag eller andra anmälningar skulle vara och i vilken utsträckning automatisering kan utnyttjas i handläggningen. Med beaktande av att handläggningsavgiften för att bilda ett aktiebolag med hjälp av mallarna är 300 euro är det uppenbart att den maximala avgiften på 100 euro för en anmälan om bildande eller ändring av ett EU-aktiebolag inte täcker de handläggningskostnader som uppkommer för Patent- och registerstyrelsen. Om EU-aktiebolaget blir en populär bolagsform kan det med beaktande av de maximala avgifterna ha en inverkan på Patent- och registerstyrelsens finansiering. Det bör dessutom noteras att i ett påskyndat förfarande bör anmälningarna handläggas inom 48 timmar, vilket också skulle binda resurserna.

Förslaget till förordning kan ha konsekvenser för verksamheten vid de brottsbekämpande myndigheterna. Den föreslagna bolagsformen kan öka risken för att den utnyttjas i missbrukssyfte, särskilt vid gränsöverskridande ekonomisk brottslighet. Den förebyggande tillsynen föreslås gälla i huvudsak de formella förutsättningarna för bolagsbildning, och regleringen förefaller inte bygga på en omfattande materiell riskbedömning. Ett påskyndat registreringsförfarande kan dessutom i praktiken begränsa de behöriga myndigheternas möjligheter att före registreringen utföra tillräckliga kontroller i situationer där det finns risker för exempelvis missbruk, bulvanupplägg, kringgående av sanktioner eller penningtvätt. Då kan tillsynens fokus förskjutas till ingripanden i efterhand, som ofta är väsentligt svårare om bolaget redan har använts i bedrägeri-, penningtvätts- eller sanktionsarrangemang. Reglering som är helt baserad på digital verksamhet och överlåtelse av aktier kan dessutom försvåra upptäckten av verkligt huvudmannaskap, bestämmande inflytande och eventuella missbruk i ett tillräckligt tidigt skede. Ett förfarande som är baserat på digital registrering och informationsutbyte mellan

myndighetsregister kan också leda till att ett formellt korrekt registrerat bolag i andra förfaranden framstår som en tillförlitlig aktör, även om bolagets verkliga huvudmannaskap, bestämmande inflytande eller riskprofil ännu inte har verifierats tillräckligt. Bolagets etableringsfrihet kan dessutom leda till att den nationella operativa tillsynen, delgivningen, möjligheten att nå den verkliga aktören samt myndighetsarbetet försvåras i situationer där bolaget faktiskt bedriver sin verksamhet i en medlemsstat men är registrerat i en annan. Detta är problematiskt i synnerhet inom branscher där risken är hög och i situationer där det är nödvändigt att myndigheterna ingriper snabbt.

Övriga konsekvenser

Enligt kommissionens bedömning skulle förslaget till förordning öka intresset för EU-området som säte vid bildande av ett företag och som investeringsobjekt i förhållande till tredjeländer. I och med förslaget till förordning blir det lättare att expandera affärsverksamheten över gränserna, anställa arbetstagare och utträda ur ett EU-aktiebolag. Förslaget gör det möjligt att på ett effektivt sätt uppnå FN:s mål för hållbar utveckling om anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt (mål 8), minskad ojämlikhet (mål 10) samt genomförande och globalt partnerskap (mål 17). Dessa uppnås dock med tiden och beror på hur införandet av EU-aktiebolaget har framskridit, lärandeffekterna och utvecklingen av en gynnsam företagsmiljö (kommissionens konsekvensbedömning, del 1/3, s. 57).

Dessutom kan man bedöma att eftersom förslaget till förordning fokuserar på utvecklingen av digitala metoder kan detta direkt och indirekt kan öka utbudet av informationssamhällets tjänster till företag och myndigheter.

6 Förslagets förhållande till grundlagen och till de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna

Enligt statsrådets preliminära bedömning innehåller förslaget inga bestämmelser som är betydande för Finlands grundlag eller de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna.

7 Ålands behörighet

Med stöd av 27 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) hör bolagsrätten enligt 8 punkten och rättskipningen enligt 23 punkten till rikets lagstiftningsbehörighet.

8 Behandling av förslaget i Europeiska unionens institutioner och de övriga medlemsstaternas ståndpunkter

Behandlingen av ärendet har inletts i rådets arbetsgrupp för bolagsrätt den 23 mars 2026, där ärendet behandlas flera gånger under våren 2026, och fortsätter aktivt under det kommande irländska ordförandeskapet. Ärendet presenterades också vid mötet för EU:s ständiga representanter (Coreper 1) den 25 mars 2026, mötet för arbetsgruppen för konkurrenskraft och tillväxt (inre marknaden) den 26 mars 2026 och i skattearbetsgruppen på hög nivå den 24 april 2026. Behandlingen av ärendet har kommit igång snabbt.

I Europaparlamentet är utskottet för rättsliga frågor (JURI) ansvarigt utskott. Ansvarig rapportör är tysken René Repasi (Progressive Alliance of Socialists and Democrats, S&D).

9 Den nationella behandlingen av förslaget

U-skrivelsen har beretts vid justitieministeriet i samarbete med inrikesministeriet, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet och statsrådets kansli.

Ärendet föredrogs på ett möte för sektionen för konkurrenskraft den 31 mars 2026. Utkastet till U-skrivelse bereddes samtidigt i sektionen för konkurrenskraft (EU8) och i sektionen för finansiella tjänster och kapitalrörelser (EU 10) i ett skriftligt förfarande den 6–11 maj 2026.

U-skrivelsen behandlades i EU-ministerutskottet den 22 maj 2026.

10 Statsrådets ståndpunkt

Tidigare centrala befintliga ståndpunkter

Finlands mål är bättre och mindre EU-reglering (E 58/2023 rd). De åtgärder som vidtas för att stärka den strategiska konkurrenskraften bör syfta till ett mer förutsägbart och stabilt företagsklimat (E 7/2025 rd). Finland anser att konkreta åtgärder är viktiga för att stärka den inre marknaden, särskilt den fria rörligheten för tjänster, varor och personer, och framhäver tillväxtmöjligheterna bland annat genom digitalisering (E 8/2025 rd). Finland anser att det primära målet ska vara att stärka EU:s inre marknad och skapa en mer gynnsam innovations-, affärs- och regleringsmiljö för uppstarts företag och expanderande företag (E 57/2025 rd).

Statsrådets ovannämnda ståndpunkter kompletteras med följande:

Bolagsrätt

Statsrådet stöder på ett allmänt plan målen i förslaget till förordning och strävar efter ett slutresultat där de viktigaste punkterna i anslutning till den nya bolagsformen har avgjorts på ett sätt som är bolagsrättsligt fungerande och tryggande. Statsrådet anser att det är viktigt att vidta åtgärder för att minska den administrativa bördan i samband med bildandet av bolag och bolagens verksamhet, vilket på lång sikt indirekt också kan stärka EU:s konkurrenskraft.

Statsrådet understöder i princip det allmänna tillämpningsområdet för förslaget till förordning så att olika befintliga och nya små och medelstora företag frivilligt kan välja en ny bolagsform. Statsrådet anser allmänt att förordningen inte bör innehålla strikta avgränsningar av tillämpningsområdet eller definitionen av företag. Statsrådet godkänner att många centrala frågor i förslaget till förordning har lämnats till den nationella lagstiftningen, exempelvis i fråga om skadeståndsansvaret för ett EU-aktiebolags ledning eller när det gäller bokföringslagstiftningen. Statsrådet anser att det är viktigt att säkerställa ett tillräckligt skydd av minoritetsaktieägare och borgenärer. Statsrådet strävar i första hand efter att minska de problematiska punkterna i förslaget till förordning i förhållande till effektiva och flexibla bolagsrättsliga bestämmelser och praxis som motsvarar de expanderande bolagens behov under de fortsatta förhandlingarna, exempelvis i fråga om det krav som utgör en förutsättning för beslutsförhet (eng. quorum) vid bolagsstämman och som bedömts som onödigt. Under de fortsatta förhandlingarna försöker statsrådet dessutom utreda oklara frågor som gäller det praktiska genomförandet av det centrala EU-gränssnittet.

Statsrådet understöder att helt digitala anmälningsmetoder och frivilliga mallformulär kan användas kostnadseffektivt, snabbt och i stor skala för att möjliggöra gränsöverskridande bildande av bolag och gränsöverskridande verksamhet. Tillförlitliga, digitala, lätthanvända och

så harmoniserade tjänster som möjligt bör vidareutvecklas. I den mån det är möjligt bör man sträva efter att undvika anteckningar i handelsregistret som avviker från de nuvarande.

Statsrådet anser att det med hänsyn till regleringens funktion i princip är motiverat att genom förordningen skapa ett gemensamt EU-omfattande ramverk för fastställande av avgifter för handläggningen av anmälningar och handläggningstiden. Statsrådet förhåller sig öppet till kommissionens mål om ett enhetligt kostnadstak och en maximal handläggningstid med beaktande av ett effektivt system ur företagens synvinkel. Kostnadstaket och den maximala handläggningstiden ska dock fastställas så att de i tillräcklig utsträckning tryggar registermyndighetens finansiering samt den tid som handläggningen av anmälningar som uppfyller kraven i förordningen förutsätter.

Med tanke på finansieringsstrukturen understöder statsrådet ett kapitalsystem baserat på aktier utan nominellt värde där den fasta kopplingen mellan aktie och aktiekapital har upplösts. Detta underlättar bolagens hantering av eget kapital. Statsrådet stöder också att inget krav ställs på minimiaktiekapital, eftersom det bedöms öka kostnaderna för bildandet av bolag.

Statsrådet understöder en bolagsform baserad på aktier samt reglering som i princip tillåter fri omsättning av aktier. För att undvika rättstvister kan man utöver inlösbare aktier överväga att åtminstone i bolagsordningen föreskriva om vissa andra begränsningar av aktieomsättningen.

För att säkerställa tillgången till finansiering understöder statsrådet att flexibla finansieringsmöjligheter i form av eget och främmande kapital tillåts. Statsrådet strävar i förhandlingarna efter att regleringen ska vara så enhetlig som möjligt för sinsemellan likartade EU-bolagsformer och nationella bolagsformer.

Sammankoppling av det bolagsrättsliga förslaget med andra rättsområden

Statsrådet fäster dessutom särskild uppmärksamhet vid att bland annat frågor som gäller insolvens-, skatte- och arbetslagstiftningen har inkluderats i förslaget. Statsrådet anser att sammankopplingen av bolagsrätten med de övriga nämnda rättsområdena kan medföra avsevärda problem, bland annat i anslutning till förslagets rättsliga grund.

Statsrådet kan stödja artikel 12 om arbetsrätt i enlighet med kommissionens förslag, men förhåller sig avvaktande till att arbetslagstiftningen tas med i större utsträckning.

Statsrådet förhåller sig mycket avvaktande till det insolvensförfarande som föreslås för innovativa uppstarts företag. Statsrådet anser att det föreslagna förfarandet väcker allvarliga förbehåll med tanke på borgenärernas rättsskydd och utredningen av ekonomisk brottslighet, och att statsrådets primära förhandlingsmål är att det i detta skede inte tas med i förordningen utan återförs till ny beredning. Om det inte är möjligt att uppnå statsrådets primära förhandlingsmål, är statsrådets sekundära förhandlingsmål att omarbeta det föreslagna förfarandet så att borgenärernas ställning stärks avsevärt, att gäldenärens bestämmanderätt under förfarandet slopas, att förordnandet av boförvaltaren och ansvaret för de uppgifter som hänförs till genomförandet av förfarandet säkerställs och att det elektroniska auktionssystemet slopas. Förfarandet bör med andra ord uppfylla minimikraven för ett effektivt likvidationsförfarande och får inte leda till att de nationella domstolssystemen, insolvenssystemen och finansiella systemen äventyras.

Kommissionens mål om ett kostnadseffektivt och snabbt insolvensförfarande för innovativa uppstarts företag kan enligt statsrådet understödjas. Statsrådet påpekar dock att detaljerna i det förfarande som föreslås inte har planerats för innovativa uppstarts företag. Statsrådet anser att

ett insolvensförfarande för innovativa uppstarts företag bör beakta deras särdrag samt trygga inhemska och utländska borgenärs rättigheter på ett ändamålsenligt och effektivt sätt, så att dessa företags tillgång till finansiering inte äventyras. Enligt statsrådets uppfattning bör förordningen beakta domstolens roll och gränserna för domstolarnas uppgifter i de nationella systemen i högre grad än det som föreslås. Förordningen bör inte leda till att uppgifter i samband med insolvensförfaranden överförs från boförvaltarna, utredarna eller utredningsmyndigheterna till domstolarna och bör inte heller i övrigt försämra effektiviteten, funktionen eller utredningen av ekonomisk brottslighet i det nationella insolvenssystemet. Statsrådet konstaterar dessutom att harmoniseringen av insolvensförfarandena bör beredas grundligt i samarbete med medlemsstaterna och bör grunda sig på bästa praxis, främja effektiviteten och transparensen i insolvensförfarandena i hela EU och stödja företag som skaffar finansiering på de internationella kapitalmarknaderna.

Statsrådet ser det också som en väsentlig brist i kapitel X i förslaget till förordning att definitionen av innovativa uppstarts företag, som är central med tanke på kapitlets tillämpningsområde, är baserad på kommissionens rekommendation. Om statsrådets primära förhandlingsmål om att slopa kapitel X i förslaget till förordning inte uppnås, anser statsrådet att det är nödvändigt att de bestämmelser som behövs för att definiera tillämpningsområdet för kapitel X i förslaget till förordning tas in i förordningen i stället för i kommissionens rekommendation och formuleras tillräckligt exakt och noga avgränsat.

Statsrådet anser att det är viktigt att detaljerna i anslutning till de skatteregistreringar som avses i förslaget till förordning, såsom mervärdesskatteregistrering, utreds närmare under de fortsatta förhandlingarna. Det bör också i övrigt säkerställas att den föreslagna regleringen är förenlig med bestämmelserna i mervärdesskattedirektivet.

Statsrådet anser att det är viktigt att man i förhandlingarna fäster tillräcklig uppmärksamhet vid att regleringen gör det möjligt att effektivt förebygga missbruk i anslutning till EU-aktiebolag och ingripa i fall av missbruk i olika skeden av bolagets livscykel med hänsyn till att ett sådant bolags verksamhet kan bedrivas i flera medlemsstater. Statsrådet anser dessutom att det är viktigt att medlemsstaterna har tillräckliga möjligheter att kräva ytterligare utredningar samt att vid behov skjuta upp eller avbryta registreringsförfarandet i situationer där det finns vägande skäl att misstänka missbruk eller någon annan risk som är av betydelse med tanke på den inre säkerheten. Statsrådet anser också att det är viktigt att regleringen möjliggör en tillräckligt tillförlitlig verifiering från myndigheternas sida av verkligt huvudmannaskap och bestämmanderätt samt ett effektivt myndighetssamarbete i gränsöverskridande situationer.

Genomförandetid

Statsrådet anser att det bör reserveras tillräckligt med tid för genomförandet av förslaget till förordning.

Rättslig grund

Enligt statsrådets preliminära bedömning är artikel 114 i EUF-fördraget i huvudsak en lämplig rättslig grund för förslaget.

Statsrådet konstaterar att artikel 79 i förslaget till förordning innehåller förslag till harmonisering av tidpunkten för beskattning av en viss inkomst för fysiska personer och beräkningen av den beskattningsbara inkomsten. Statsrådet anser att det i båda fallen fråga om centrala delar av skatteregleringen i sin helhet. Statsrådet anser således att det i den föreslagna artikel 79 är fråga om bestämmelser om beskattning, varvid en rättslig grund som bygger på

artikel 114 i EUF-fördraget inte skulle vara tillräcklig. När det gäller beskattning skulle den sedvanliga rättsliga grunden vara artikel 115 i EUF-fördraget, som förutsätter att medlemsstaterna är enhälliga i rådet.

Under den fortsatta behandlingen utreder statsrådet frågor som gäller den rättsliga grunden och preciserar vid behov sin ståndpunkt genom en kompletterande U-skrivelse.